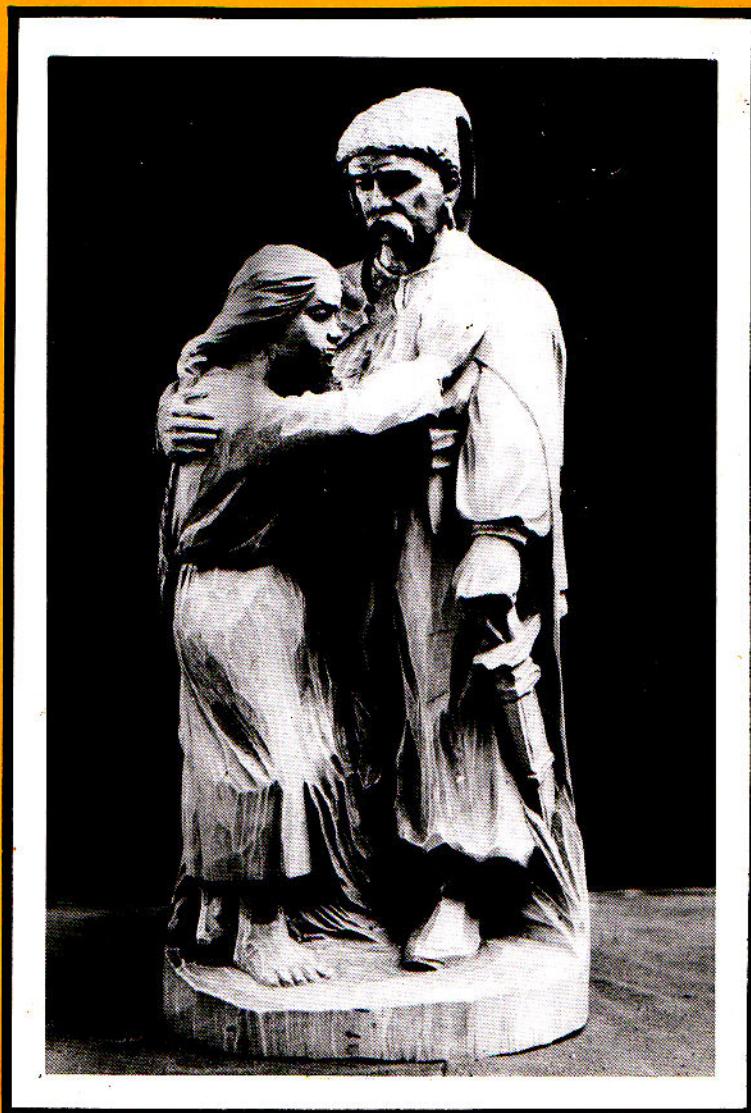

ЛЕМКІВЩИНА LEMKIVSHCHINA

РІК XVI, Ч. 2

ЛІТО — 1994 — SUMMER

VOL. XVI, No. 2

НАША ЦІЛЬ: ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЕТНОГРАФІЧНИХ ЗЕМЕЛЬ
У ВІЛЬНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ

OUR MOTTO: THE UNITY OF UKRAINIAN ETHNOGRAPHIC TERRITORY IN
A FREE UKRAINIAN STATE

ЛЕМКІВЩИНА

LEMKIVSHCHYNA

ВИДАЄ ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ В АМЕРИЦІ / PUBLISHED BY ODLWU, INC.

RIK XVI, Ч. 2

ЛІТО — 1994 — SUMMER

VOL. XVI, No. 2

ЗМІСТ

В. Хомик. Любіть свій край	1
I. Киризюк. Чорний вірш чорного неба	2
Степан Кищак — різьбар лемківської різьби	3
M. Слутяк. Два лемківські села: Яселко і Рудавка	4
Г. Вандзеляк. Вірші	5
O. Тарнович. Зі спогадів про батька	6
D. Грицько. Із збірки "Вчора — нині — завтра"	7
P. Бубній. Син карпатських Бескидів	8
G. Щерба. 125 років від заснування товариства "Просвіта"	10
A.А.Д. Сумний ювілей	12
C. Кищак. Львівська "Лемковина" в Баварії	14
Lemkivshchyna:	
News Items	19
P. Thoma. Woodworker with a Holy Mission	18
Lviv's "Lemkovyna" Folk Choral Capella in Bavaria	20
Л. Галь. Як заповнити анкету Міністерства майнових перетворень	21
З життя Організації:	
Вісті з Централь	25
Книжки для України	26
Загальні збори: 23-їй Відділ ООЛ в Аубурн, Н.Й.	26
Відійшли від нас: св. п. Я. Полянський	27
Пам'яті С. Гаврильчака	27
Рецензії, анотації	28
З листів до редакції	30
Коляда 1993-94 — список жертводавців	31

На обкладинці: Андрій Сухорський. "Козак і дівчина". Дерево, 1990 р.
Cover: Andriy Sukhorskyi. "Kozak and a girl". Woodcut. 1990.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ: Марія Дупляк, Зенон Войтович, Іван Гвозда, Іван Оленіч.
EDITORIAL BOARD: Marie Duplak, Ivan Hvozda, Ivan Olennyh, Zenon Wojtowych.

Адміністратор — Корнило Бабяк

Administrator — Kornyllo Babiak

Мистецьке оформлення обкладинки: Михайл Черешньовський
Cover design by Mykhailo Cherednyovskiy

КРАЙОВА УПРАВА ООЛ

ЕКЗЕКУТИВА

Марія Дупляк	голова
Володимир Кікта	1-ий заст. голови
Ярослав Кравчишин	2-ий заст. голови
Зенон Войтович	секретар
Стефан Косцюлек	фінансовий
Іван Гвозда	член Президії
Мирон Мицьо	член Президії

РЕФЕРЕНТУРИ

Юрій Ковалчик	допоміговий
Іван Сорока	організаційний
Микола Грицков'ян	зовнішні зв'язки
Стефан Гованський	куратор музею
Микола Дупляк	заст. куратора музею
Іван Гресь	культ.-освітній
Василь Гаргай	реф. до справ молоді
Марія Корабель	пресова
Іван Васічко	вільний член
Теодор Малиняк	вільний член
Петро Русинко	вільний член

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Леся П'ех	голова
Леся Гой	член
Іван Філь	член

ТОВАРИСЬКИЙ СУД

Василь Майкович	голова
Іван Хомко	член
Юліан Котляр	член

Адреса Крайової Управи ООЛ:

ODLWU, Inc.
P.O. Box 7, Clifton, NJ 07011-0007

Адреса Редакції та Адміністрації:

"Lemkivshchyna" Magazine
P.O. Box 7
Clifton, NJ 07011-0007 USA

Printed in USA by COMPUTOPRINT Corp.

35 Harding Avenue, Clifton, NJ 07011

Tel.: 1(201) 772-2166

Fax: 1(201) 772-1963

Було колись...

Жнива на Лемківщині.

ЛЮБІТЬ СВІЙ КРАЙ!

Любіть свій край, далеку Лемківщину,
Серпанком вкриту горя і розпуки,
Бо ви ж її єдині діти й внуки,
Насіння, котре вітер в світ розкинув.

Любіть свій край, скалисті гори сині,
Розбиті села вздовж гірських потоків,
В слізах чекають вас вже стільки років,
Й надії тратять у сумній яскині.

Любіть свій край, що,
мов Христос на муки,
Пішов за вас у ту страшну годину,
Коли тиран його кремлівський кинув
Чужим забродам на алтар розпуки.

Любіть свій край, бо це
— ваш скарб єдиний,
Достатку, щастя, радости й любові,
Натхнення, сили, краплі поту й крові
Йому віддайте в пам'ятній годині.

Настане час і вільна Україна
Йому простягне руки допомоги,
Простелить доля вам святі дороги,
Й воскресне в муках наша Лемківщина.

Василь Хомик

З циклу:

ЧОРНИЙ ВІРШ ЧОРНОГО НЕБА...**No 1. ПРЕДКАМ**

З павутіння проминання
 Час осені,
 Час листопаду
 Тче сумління рушник.
 Надія мов чебрець
 На порозі рідного
 Краплями спомин догорає.
 Час осені,
 Час листопаду...
 Серед посивілих літ,
 Що відшуміли,
 Прощальну пісню шепчуть
 Хрести почорніли!

No 2

У зарослях безвісних
 Щезають
 Мого роду доріжки.
 Цвіт яблунь давно доторів,
 Наповнили груди
 Думи колючи,
 Що варта весна
 Без своїх солов'їв,
 Що варт є бур'ян
 На ниві родючій?
 У безнадії пустечу
 Гарячим смутком
 Сльоза спливає,
 А горя згусток
 За зраду
 Горбом камяним виростає.

No 3. ПЕРЕВЕРТНЯМ

Бубнить пекуча тривога,
 На розлуку терень цвіте.
 Я — мов листок
 Одинокий на вітрі
 Почувши церковного співу дзвін
 Кричу,
 Б'ю в груди вам хлопці
 Вставайте з колін!
 Ви фортуну шукати
 Пішли на багнюці,
 Жує мана сумління
 Того покоління,
 Що роду свого честь продає.

No 4

Вже не лає за вчинкі
 Рідна мати,
 Виссали ви долю
 Та побігли в світ.
 Нову доріжку начали топтати
 Все далій, далій
 Від рідного порога.
 Тай стали забувати
 Підляську пісню
 У своїх устах,
 Нині ви пани, ви пишні
 Та сумління
 Подихом важким
 Вам душу заколише
 В день розплати.

No 5. ФАТУМ ЗАКЕРЗОННЯ

Кругом пустечा
 Холоне чорним тілом
 У небі одинока зоря
 Геть, на схід полетіла.
 У вірі й невірі своїй
 Понесемо розплату
 І голос стане наш чужий
 Незрозумілій Брату.
 Душа скривавлена, безсила
 Погасне в чорній глубині
 І тільки в тіні хризантем
 На мить, знов відживем.

No 6

Застигло небо і земля
 Чому ж так нині тихо?...
 Косою місяць, мов змія
 Передвіщає лихі!
 Чорно-чорне навкруги,
 Думи, мов стріла напята
 У тулік зайшли,
 І очи коле сльоза проклята
 Нас заманило щось лукаве,
 На груди неміч налягла.
 Вмирає пісня наша й слава,
 Що вийшла з рідного села!

No 7

Сльозою смуток
 Щоку крає
 На Підляшші нині
 Печаль сковитає.
 Дикий вітер старості
 Охриплім сміхом
 Розбреханих слів
 По перехрестях блудить.
 О доле!
 Ти жорстоко нас побила...
 Хай при предках стане
 І моя, могила.

No 8

У чорному
 Нічному небі
 Зоря мов свіч
 Злітає за березу,
 Росинки крапелька
 По квітці стікає,
 Росте надія,
 Що життєтворче тепло
 Темряву розтопить.
 Нині серцю важко,
 У грудях тісно,
 Та наперекір
 Будьто сизокрилий птах
 Зароджується на устах
 Землі рідної пісня.

No 9

Палає серце палом
 пориву й натуги
 Золотіє ліс
 зв'ялим листом
 І хмари сиви
 тягнуть журавлі
 У небо холоднечи.
 Чорна ніч
 готовить нам вечеру
 А хата рідна
 кличе на нічліг,
 Мати — знов
 відкриє двери...
 Гомоном гостинним
 застукає поріг.

Підляшша, листопад, 1993 р.

"ЛЕМКІВЩИНА", Ч. 2, ЛІТО, 1994

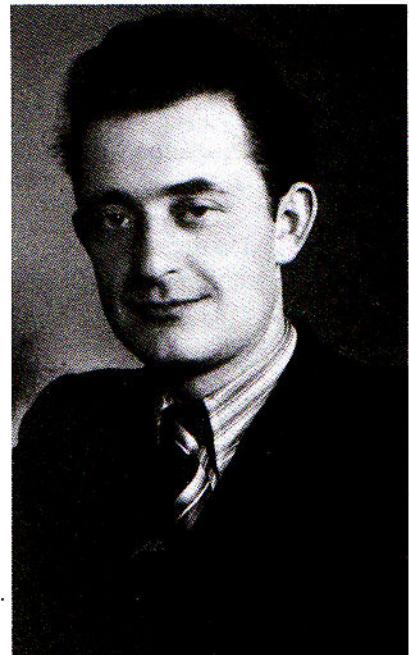
СТЕПАН КИЩАК —

РІЗЬБАР ЛЕМКІВСЬКОЇ РІЗЬБИ

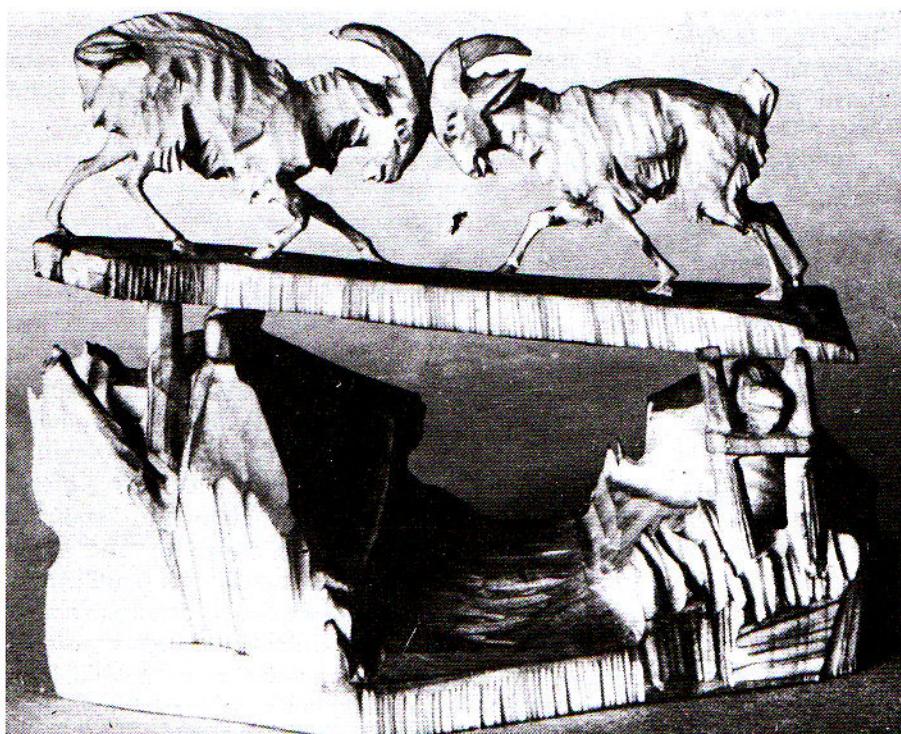
Село Балутянка, це різьбарське село біля Риманова в сяніцькому повіті, де різьба має давні традиції. Майже у кожній хаті Балутянки різьбили.

В 1945 році в наслідок переселення, мешканці села привезли цю різьбу в Україну.

З Балутянки походить Степан Кищак, різьбар лемківської різьби, член спілки художників України. Його праці були експоновані на виставках в Україні та поза нею, а різьби його знаходяться в музеях Києва та Львова. Різьба "Малий Шевченко з чумаком", яку він зробив, в 150-річчя з дня народження Тараса Шевченка, знайшла своє місце в музеї у Каневі.

Степан Кищак. Фото з 1957 р.

Степан Кищак. "Цапики", українська народна казка. Роботу закуплено під час виставки в Болгарії, 1959 р.

Stepan Kyshchak. "The Billy Goats", from a Ukrainian folk tale. This piece was purchased during an exhibition in Bulgaria, 1959.

МАНДРУЮЧИ СЕЛАМИ ЛЕМКІВЩИНИ

МИХАЙЛО СЛУТЯК*

ДВА ЛЕМКІВСЬКІ СЕЛА: ЯСЕЛКО І РУДАВКА

Лемківщина — це в основному західна частина Карпат, яка простягається від ріки Сян до ріки Попрад і Дунаець на заході. Вона охоплює обидві сторони Карпатського хребта. Північна сторона — Ліський, Сяніцький, Ясельський, Кроснянський, Горлицький і Новосанчівський повіти південної Польщі. Отже цей невеликий шматок української лемківської землі знаходяться сьогодні під владою Польщі.

Коли посилились перші люди на Лемківщині докладно невідомо. Залишки старих мурів і княжих фортець свідчать про те, що колись усі Лемківщина була під владою київських князів. Один такий замок, мури якого залишились по сьогоднішній день, був поставлений у містечку Загір'я біля Сянока ще за князя Ярослава Мудрого. Другий знаходиться над Сяном у місті Сяноку, який був поставлений за князя Ярослава Осмомисла.

Багато сіл Лемківщини носили українські назви. На території Лемківщини протягом століть переплітались впливи різних сусідніх з українцями народів — мадярів, поляків, словаків, чехів, австрійців.

Села Яселко і Рудавка, про які я хочу більше й обширніше сказати, були заселені приблизно в XIII столітті, на самому Бескиді в Східній Лемківщині. Ці два села в XIII-XIV ст. були мало заселені. Місцевість тут була лісиста і жителі двох сіл в XIII-XIV ст. жили на полях між лісами на двох берегах річки Яселка, яка брала свій початок з трьох потоків, які сходились в одне русло. До насильного висилення в селі ЯSELKO було до 75-ти хат, а в селі Рудавка біля 25-39 хат. Кількість

о. Ярослав Сенєта, парох української греко-католицької церкви с. Рудавка — Яселко, який зараз живе в с. Зимна Вода, Львівської обл.

Rev. Yaroslav Seneta, pastor of the Ukrainian Catholic Church in Rudavka and Yaselko, currently lives in Zymna Voda, Lviv Province, Ukraine.

населення поступово збільшувалась. Тут проходили шляхи в місто Яслиська, Риманів, Сянок, села Великий Вислік, Мощенець, Чистогорб, Команча, Радошиці, а також села Словаччини — Чертіжне, Габура, Борів і Калинів. До Першої світової війни жителі сіл ЯSELKO і Рудавка в основному займалися землеробством, випасом овець і рогатої худоби, а також їздили на заробітки у такі південні сусідні країни, як Словаччина, Сербія та Угорщина. Часто їздили до Америки, але заробивши гроші поверталися назад у свої рідні села.

У двох селах з кожним роком розширювались посівні площі за рахунок освоєння нових земель, а саме — викорчування ялівця та чагарників. На цих, очищених землях сіяли гречку, пшеницю, особливу яру і озиме жито. Кожний селянин виро-

*Автор переселений в Україну, зараз живе у селі Ралівка, Самбірського району, Львівської області.

* * *

Там, де гори чарівні, смереки зелені,
Де замріяне сонце стрічає день,
Там далеко від доленьки-долі моєї
Ти, моя Батьківщино, ген-ген...
Від'їжджали назавжди з обжитого місця,
Заломивши до неба згоровані руки,
Залишався позаду садок без листя,
Крякотіли ворони у нім на розлуку...
Зоставались хати, як сирітки-чужинки,
Зтихали пісні голосні Лемковини,
Тільки з сумом зітхали старечі ялинки,
Залишаючись на Батьківщині...

м. Тернопіль, Україна.

* * *

Я йду... Я залишаю власну тінь.
Я ненадовго. Скоро вже поверну...
Ти проведи мене в старенькі сіни,
І я байдуже відійду у темінь.
Ти не хвилюйся — повертають всі.
Через роки, розлуку, давню пам'ять.
У мареннях, у спогадах, у сні,
Модерно вдягнуті, та босими ногами...
Вертають із засніжених доріг,
Нових квартир, вмебльованих до стелі,
Вертають всі на батьківський поріг,
Та рідко є кому відкрити двері...
Я йду... Та я поверну крізь роки,
Я буду довго стукати у шибку,
І сад старий додолу всі сливи
ОбтрусиТЬ. І невимушено скрипне...

щував все необхідне для життя. Багато сіяли льону, конопель, самі виробляли полотно, шили одяг, виготовляли знаряддя праці.

До 1937 року в селі Яселко була початкова школа, яка містилась в приміщенні, яке винаймала громада. В 1937 році в селі була побудована початкова школа. В селі Рудавка школи не було та і громадськість цього села відмовилась допомогти в будівництві школи в с. Яселко. Соптис Стець Гринь категорично був проти будівництва школи. Деякі свідоміші мешканці Рудавки возили своїх дітей до школи в Яселку, де вчителем був призначений Швед, який почав навчати дітей рідною українською мовою.

1939 р. у вересні почалась Друга світова війна. На жителів двох сіл, як і всієї Лемківщини, окупанти наложили великі податки, як натуральні так і грошові, а саме, кожен селянин був змушений здавати молоко, масло, сир, яйця, овечу шерсть, свинину, рогату худобу, а також вивозити ліс. Хто відмовлявся, того чекала жорстока кара.

У вересні 1944 році села були визволені від тимчасової німецької окупації. Бої тут були дуже великі, більшість села ЯSELKO було спалено німецькими окупантами.

І ось сама жорстока розправа з жителями двох сіл, які займались мирною працею, та почали від-

будовувати свої оселі — насильне виселення. Поляки дали всього одну годину для підготовки до виселення. Виселення було дуже жорстоке.

В 1990 році я вперше від 1946 року побував на рідній землі і побачив, як поляки жорстоко розправились з землею, цвінтарами, хрестами. Церква зруйнована, цвінттар біля церкви заросли бур'яном, валяються на березі кістки, черепи наших предків. Лише по барвінку можна відізнати, що тут поховані наші предки. В обох селах я не бачив і не чув жадного птаха. Мене, мою дочку і дружину брав жах, здавалось, що ми попали в якесь місце, де ніколи не було життя.

Ось так, брати-слов'яни, розправились з краєм, який віками був заселений працьовитими людьми.

ДО УВАГИ ВСІМ АВТОРАМ І ДОПИСУВАЧАМ

ПРИГАДУЄМО, що згідно з журналістичною ПРАКТИКОЮ, РЕДАКЦІЯ ПРИЙМАЄ ТІЛЬКИ ОРИГІНАЛИ СТАТЕЙ ЧИ ДОПИСІВ. СТАТТІ, ЯКІ БУЛИ ВИСЛАНІ НАДРУКОВАНІ В ІНШИХ ЖУРНАЛАХ ЧИ ЧАСОПИСАХ НЕ БУДЕМО ПОМІЩУВАТИ. Редакція.

ОЛЕКСАНДЕР ТАРНОВИЧ

ЗІ СПОГАДІВ ПРО БАТЬКА

Згадуючи про свого батька Юліяна Тарновича Бескида, 90-ту річницю з дня народження якого ми відзначали в січні, місяці 1993 року, не можу не сказати також пару слів про свою маму — 83-річну Ганну, яка проживає тепер в селищі Козова, на Тернопільщині.

Трагічно склалося її життя, бо забагато всякого горя вона зазнала в своєму житті. Взяти тільки один такий епізод, коли нас з братом в Синяві шукали і хотіли вбити поляки.

В 1945—47 роках на території Лемківщини пройшла нечувана хвиля терору і репресій під назвою операція "Віслі". В результаті мати і я з братом, чудом залишившись живими, опинилися на Тернопільщині в Козові, де нас чекала теж нелегка доля. В ці роки розгулу на Україні московсько-большевицьких опричників, нас всіх нераз викликали в органи безпеки слуги червоної Москви і випитували, де батько, чи пише листи, що ми знаємо про нього. Та, розуміючи, що за тим стоїть, ми сухо відповідали: "Наш батько пропав на війні і ми про нього нічого не знаємо".

Працюючи в колгоспі на важкій роботі, будучи хворою, мати заробляла цей кривавий трудодень, щоб не вмерти з голоду, деколи віддавала нам послідню картоплину, а сама пухла з голоду. Деколи, коли згадаю, не віриться, що ми то все перенесли на собі. В ці тяжкі для нас часи, навіть наші близькі приятелі не хотіли до нас признаватися. Але Бог дав нам сили терпіти і перенести той важкий хрест.

При згадці про те, наша старенка мати оглядається і тихо плаче. Оглядається, бо ще пам'ятає, що "стіни вуха мають", адже більшість літ була переслідувана за те, що була дружиною державного злочинця. Не одну ніч не доспала вона, почувши гуркіт машини, що мабуть вже єде "чорний ворон" за нами на Сибір.

Рідко хто знає, що бабуся Ганна є дружина, а Мирон і Олександр — сини відомого колись на Західній Україні письменника Юліяна Тарновича, з жил якого за любов до України і Лемківщини енкаведисти крутили би мотузки, якби не еміграція.

Крайовий з'їзд ООЛ. Ньюарк, Н.Дж. 1965 р. Четвертий справа сидить Юліян Тарнович.
National Convention of ODLWU. Newark, N.J., 1965. Seating 4th from left — Yuliyan Tarnovych.

Народився Юліян Тарнович (літературний псевдонім Бескід — прізвище його матері) 2 січня 1903 р. в невеличкому селі Ростайне на Лемківщині, котре потопає в літку в зелені дерев і розкинулось на узбережжі річки Вислока, у сім'ї парафіяльного священика. Хоч ріс він в багатодітній родині, бо мав чотири брати і дві сестри (всі померли), проте батько всім простелив дорогу до світла знань.

Юліян Тарнович закінчив українську гімназію в м. Сяноці, Львівський університет, одружився в 1928 р. і жив в с. Синява, біля Риманова. Згодом, як представнику Лемківщини, запропонували, і він погодився, залишивши в селі дружину з двома дітьми та господаркою, жити в старовинному Львові, де обіймав посаду редактора газети "Наш Лемко".

За панування на західноукраїнських землях Польщі, Юліяна Тарновича за переконання постійно переслідували, а згодом і ув'язнили, в результаті він тривалий час просидів у Березі Картузькій. В тій тюрмі під час допитів його прив'язували до кам'яної лавки і вода час від часу капала йому на чоло. Як він пізніше розказував, кожна крапля була сильніша за удар молотком. Після ув'язнення, бувало, як Юліян Тарнович приїздив додому в село на Різдво, Великдень і на Миколая, сусіди і рідні бачили, як за ним старанно слідкує польська жандармерія. Наприклад, одного разу, коли ми з ним разом пішли з вудками на річку ловити рибу, неподалік, закрадаючись, за ним ішов жандарм, який слідкував за його діями. Були і другі випадки, коли жандарми приходили і шукали нібито заховану літературу чи зброю.

Про те як жилося Юліяну Тарновичу у Львові — тепер судити не будемо. Але слід сказати, що з-під його пера одна за одною вийшла ціла бібліотека книжок. Це "Ілюстрована історія Лемківщини" (1936 р.), "Історичні пам'ятки в західних Карпатах" (1937 р.), "Верхами Лемківського Бескіду", "За срібнолентим Сяном", "Лови на Лемківському Бескіді", "Сандецька земля і княжі городища" (1938 р.), "Мова століть — Лемківщина в народних переказах", "Українці в Керестурі й над Тисою-Нирешгазом", "Джерело сили нації" та інші.

За одну тільки книжку "Ілюстрована історія Лемківщини", в котрій, зокрема, висвітлено вікові репресії України московциною, місця на рідній землі вже не було. І він, як і сотні, тисячі таких же гнаних за правду, за любов до Батьківщини, змушеній був емігрувати в чужі незнані дали.

ДМИТРО ГРИЦЬКО

* * *

Карпати. Балигород.
Лісько. Село Яблінка.
Все, як звичайно, хата, город.
Все, як по селах водиться здавна,
Доки поляків не принесло.

Хрещата. Кальників.
І Морохівська Завадка.
Польські вояки не знали в жорстокості меж.
Терор і роздори, і штучно посіяні чвари.
І муки невинних під прапором
Стерплих небес.

Ціле Закерзоння палало в огні.
І села пустинні німіли од жаху,
Як польські солдати живцем нас пекли.
Мацьковичі. Мшава.
І Морохівська Завадка.

Із збірки "Вчора — нині — завтра".

В еміграції серед чужих людей Юліян Тарнович, далі продовжує займатися творчою працею. Він пише нові книжки, в котрих вчувається безмежна туга письменника за рідним краєм.

У Регензбурзі виходять його книжки "Люди без прізвищ" (1946), "Люди на вулиці" (1947), в Торонто — "Наш Владика" (1951), "На ріках Вавилонських" (1954), "Моя маті" (1955), "На згирищах Закерзоння" (1956) та ряд інших. Варто зазначити, що крім письменницької зайнятості Юліян Тарнович на канадській землі був редактором газети "Лемківські вісті", а ще він знаний як обдарований майстер пензля.

Сьогодні на американському континенті красуються художні картини Юліяна Тарновича, в котрих відтворено багаті лемківські краєвиди, розкішну природу, створено численні драматичні, сатиричні та історичні полотна.

Помер Юліян Тарнович 28.09.1977 р. і похоронений в Торонто.

Травень, 1993 рік,
м. Ужгород.

ПРОСИМО ВИПРАВИТИ

В журналі "Лемківщина" ч. 1, весна 1994, ст. 8 в статті "Кам'яне різьбарство Лемківщини" пропущено автора статті — Романа Одрехівського. За цей недогляд перепрошуємо автора статті та читачів нашого журналу. — Редакція.

СИН КАРПАТСЬКИХ БЕСКИДІВ

Основоположник українського етнографічного музикознавства Філярет Колесса в своїй книзі "Українська усна словесність" (Львів, 1938) писав, що "українські народні пісні й думи подають незрівнянні зразки чистої народної мови й поетичного вислову, розбуджують любов і повагу до рідного слова, стають сильним сполучником мільйонів українського народу, кружляють у всіх його роз'єднаних частинах, неначе кров у живому організмі". Вчений багато зробив, щоб зібрати коштовні діаманти народної творчості, виховати плеяду однодумців, які продовжили б його невтомну збирацьку одержимість. Серед них, кого спонукав академік до записів народних пісень був Орест Маркович Гижка.

За щасливим збігом подій Філярет Колесса в 1912 році побував у рідному селі Гижі Висовій горлицького повіту краківського воєводства (Польща), де збирал лемківські народні пісні, здібався із батьком Ореста, який довгий час вчителював у цьому селі. Згодом батьки розповідали синові про ці незабутні стрічі, які пробудили в Ореста зацікавлення до записування слів і мелодій лемківських пісень. Першу із них він здійснив у 1933 році.

Орест Гижка народився 14 квітня 1913 року. Після закінчення сільської школи він вчився у класичній гімназії в Горлицях з 1925 по 1932 роки. Тут хлопець навчився грati на мандоліні, самотужки опанував теорію музики, заплюбки співав у гімназійному хорі. В 1932-1933 роках він у своєму селі створив хоровий та драматичний гуртки. Культурницьке життя захопило юнака своюю стихією, яка полонила його назавжди. В нього пробудилась зацікавленість по пісні, і він тихцем почав збирати народні скарби. Не стало на заваді для цього і навчання у Варшавській стоматологічній академії (1933-1937 pp.). Отримавши диплом лікаря-стоматолога, Орест Гижка пройшов довгу, вstellenу терням життєву стежину, і відраду серця він постійно знаходив у пісні.

Ta мистець розуміє, що дилетантам багато не зробиш. Тож вивчав музичну літературу, переписував партитури обробок пісень, радився із професійними музикантами. Наприкінці 1938 року

Орест Гижка зі своїми записами пісень поїхав до Львова, щоб показати їх Філяретові Колессі. Ось як згадує Орест Маркович про цю кількагодинну розмову-консультацію: "поважний академік, мов юнак, радів з того, що знайшовся ентузіяст для продовжування його почину... Він проаналізував не тільки кожний такт мелодії від першої до останньої пісні, але й кожне слово. Особливу увагу звертав Філярет Михайлович на точне відтворення ритмічної будови пісень". Ця лекція великого майстра додала впевність йому на ниві збирання і популяризації народної пісні. О. Гижка у 1943 році закінчив заочний курс з теорії та композиції музики, який вів син Філярета, композитор Микола Колесса.

Після Другої світової війни пронісся смерч, який знищив споконвічні поселення лемків у Польщі, розніс їх далеко від рідних місць. Ця сумно-звісна операція "Вісла" — людиноненависницький виплід сталінщини. Родину Гижі ще у 1945 році вивезли і поселили у Бережанах. У перші повоєнні роки Оресту, як і всім, жилося сутокенно, мучили голод і холод, але він, закінчивши роботу стоматолога у районній лікарні, невтомно збирав різні за жанром і тематикою лемківські пісні, записуючи їх із уст своїх земляків переселенців.

У 1948 році, коли Орест склав великий рукопис пісень із нотами, він вирішив поїхати до Києва, щоб порадитися з відомими українськими знавцями фольклору щодо його видання. Невтомного збирача народних скарбів підтримали академік Максим Рильський, композитор Пилип Козицький, музикознавець Валеріян Довженко, хоровий диригент Олександр Сорока, співак Іван Козловський, музикознавець із Словаччини Юрій Костюк та інші. Та видання укладено ним збірки "Українські народні пісні з Лемківщини" затягнулося на багато років.

Орест Гижка і далі наполегливо працює в царині пісні. У Бережанах він записав від своїх земляків, які раніше жили в селах Новосанчівського і Сяніцького повітів, ще 150 фольклорних творів, а за 50 років подвижницької діяльності — майже 450 балад, пісень про кохання, здійснив їх паспортизацію. Дослідникові вдалося зафіксувати

своєрідну групу "собіткових" пісень, які за своїм характером відповідають купальським, проте під такою назвою, як писав Філарет Колесса, звіні тільки лемкам та західним слов'янам.

Нарешті у 1972 році республіканське видавництво "Музична Україна" випустило у світ збірник фолклорних записів Ореста Гижі "Українські народні пісні з Лемківщини". Збірник містив 300 творів, загальну редакцію яких здійснила і написала передмову до нього музикознавець Софія Грица. Не можна не погодитися з її думкою, висловленою на підставі книги Ореста Гижі: "Співучі лемківські голоси змінюють звучання української пісні у світі". На думку дослідниці, багата інтонаційна палітра лемківських пісень, їх поетика і стиль органічно вливаються у єдину течію пісенності Закарпаття на Заходньому Поділля. Тож до цих мелодій варто прислухатись нині тим сепаратистам, які під русинськими гаслами хочуть

останньому моменті вдалося надлюдськими шляхами підняти тираж з 1000 за 4000 (хоч тільки з Тернопільської і Львівської областей було гарантованих замовлень більш як 5000). А зараз книжка зникнула вже зовсім з книгарень, що її одержали. (В Бережанах продано 699 примірників). Радію тим, що велика частина пісень воскресла до нового життя, адже ті співки, які відійшли назавжди в інший світ, відспівали свою лебедину пісню, а в репертуарі молодих даремно їх шукати...

Напередодні Нового року бажаю вам і всій вашій сім'ї багато здоров'я і щастя. З повагою О. Гижі".

Не треба забувати, що книжка Ореста Марковича вийшла у світ тоді, коли на зміну хрущовській відлизі прийшов холодний період брежнєвсько-сусловського застою, який затис у вічну мерзлоту національний розвій. А способом у мамлюків-маланчуківців було чимало, щоб задушити думку, українське слово. А що вже казати про самобутнє лемківське мистецтво, яке не вписувалося у стереотипи єдиної радянської культури. І символічно,

...до цих мелодій варто прислухатись нині тим сепаратистам, які під русинськими гаслами хочуть цю західну вітку українців відірвати від нашого народу...

цю західну вітку українців відірвати від нашого народу.

Чотиритисячний тираж збірника Ореста Гижі "Українські народні пісні з Лемківщини" вміг розійшовся, і книга отримала схвалальні відгуки. Це була найкраща винагорода для нього за багаторічну самовіддану працю. Пригадую, листопадові дні 1972 року, коли мені пощастило купити у Тернопільській книгарні його збірник. Я вмістив у газеті "Ровесник" коротку рецензію. Перед Новим роком від Ореста Марковича з Бережан я отримав його книгу із дарчим написом і поштівкою із словами подяки за лист і рецензію. Вперше пропоную читацькому загалові його відповідь, написану 21 грудня 1972 року:

"Від широго серця дякую за Вашого теплого листа, за Ваші сердечно-безпосередні побажання, за Вашу неперестійну любов до нашої української пісні, яка, певно, й була спонукою до написання відгуку в "Ровеснику" на появу моого збірника.

Я пережив би тепер ще більшу втіху, якби не те, що сам видавничий процес мав дуже гіркий посмак і пригадував боротьбу Дон Кіхота з вітряками. Добре, що в

що в Пряшеві (Словаччина) в листопаді 1976 року український поет Іван Мацинський (помер у 1987 р.) присвятів Оресту Гижі вінок сонетів "Неопалима кужина", в одному із яких він писав:

У фарбі, звуці, лінії та слові
Нема рецепту, зайва певна грань:
Є тільки муки в тиші світанковій,
Є світ високих сонячних дерзань.

Орест Гижка гідно продовжив справу своїх попередників, які відкрили для нас великий пласт пісенної самобутності лемків, — передусім таких, як Яків Головацький, Філарет Колесса, наш земляк Осип Роздольський, Богдан Дрималик та інші. Все зібране ним багатство лемківських пісень зберігається в Інституті мистецтвознавства, фольклору та етнографії імені М. Рильського і чекає свого видавня.

Помер Орест Гижка 19 лютого 1990 року у Бережанах де й похований. Син Карпатських Бескидів залишився вірним до кінця свого життя покликанню свого серця — подарувати лемкам їх пісенне євшан-зілля, а всіх українців повернути до чистого і вічного джерела їх духовних скарбів.

125 РОКІВ ВІД ЗАСНОВАННЯ ТОВАРИСТВА "ПРОСВІТА". І 100 РОКІВ ПЕРШОЇ БІБЛІОТЕКИ "ПРОСВІТА" НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Минуло 125 років, як у Львові в 1868 році було засновано перше Товариство "Просвіта". Українські землі на той час знаходилися у володінні двох великих імперій Австро-Угорщини й Росії, від яких український народ терпів соціальний і національний гніт поневолювачів. Ні одна із імперій не була зацікавлена в розвитку освіти, культури, національної свідомості українців. Навпаки, все робилося для того, щоб взагалі знищити все, що могло називатися українським. Доказом цього був царський "Валуєвський циркуляр" 1863 р. в Росії.

В Австро-Угорщині, хоч такого циркуляру не було, але особливого сприяння українському народові в розвитку його освіти й культури та добробуту також не було. І все ж таки в Галичині, яка опинилася в залежності від Австрії, панувала скуча та елементарна демократія. Частина ітелігенції й духовенства, орієнтації на реакційні сили царської Росії, створили партію так званих "московофілів", що остаточно оформилася в 60-их роках, маючи в своїх руках такі друковані органи, як "Слово", "Галичанин", організації "Народний дім", "Ставропігійський інститут", товариство ім. М. Качковського. Вони мали змогу душити на догоду російському царству все українське в Галичині. Їх ідеї докотилися і на Лемківщину та пустили глибоке коріння.

На противагу "московофілам" зароджувався новий суспільно-політичний рух — "Народовці-українофіли". В основу програми своєї діяльності народовці ставили освітню і організаційну працю в народних масах, вживали в мові й письмі чисту народну мову та намагалися впроваджувати її в літературу і товариське життя, пресу і театр, школу і науку.

З ініціативи священика Степана Качали та професора гімназії й учительської семінарії Анатолія Вахнянина, Юліана Романчука, Омеляна Партицького, Олександра Борковського, урядників Корнила Шушкевича, Михайла Коссака, студентів Андрія Січинського, Олександра Огоновського, скликано було 8 грудня 1868 року Перший загальний збір

Товариства "Просвіта", на якому було фактично започатковано діяльність цієї заслуженої для України, громадської організації.

Просвітяні несли у народ Шевченкове слово, будили національну свідомість в українців. Спочатку Товариство мало чисто культурологічні завдання, згодом розширювало свої можливості. Члени Товариства "Просвіта" наполягали на тому, щоб товариство займалося не тільки освіченням народу, але й його економічним піднесенням.

Товариство організувало читальні "Просвіта", які проводили курси навчання грамоти для неписьменних, читання вголос, вечерниці, вертепи й концерти до визначних українських літературних і історичних дат, ставили театральні вистави, а також творили земельно-господарські промислові спілки, позичкові каси, утримували громадські комори. Отже, у хатах-читальннях, окрім читання книжок, вивчення пісень, підготовки народних свят, роз'яснювали людям-селянам, як краще господарювати, давали корисні поради. На той час "Просвіта" об'єднала всіх свідомих українців, стала матір'ю інших товариств, таких як "Союз українок", "Сільський господар", а також спортивно-молодіжних "Січ" і "Луч".

На Лемківщині перша читальня "Просвіта" була заснована в селі Одрехова у 1892 році, 100 років тому. Незабаром виникли філії в Новому Санчі — 1902 р., Сяноці і Яслі — 1903 р. "Просвіта" намагалася зохопити культурно-просвітницькою роботою українців-лемків на всій Лемківщині, яка особливо потребувала матеріальної та організаційної підтримки.

В 1911 році була створена спеціальна Лемківська Комісія при "Просвіті". Культурно-освітня робота на Лемківщині прокладала собі шлях у великій боротьбі з московофільством, а після Першої світової війни, і з польськими шовіністичними силами, які робили все для того, щоби тримати лемка в темряві й не дати йому віднайти хто він є.

Та, не дивлячись на великі труднощі, слово Т. Шевченка проникло у найвіддаленіші куточки Лем-

ківщини, ставилися вертепи, проводилися вечериці, читання вголос книжок і газет, засновувалися читальні "Просвіта". Особливо плідно працювали Товариства "Просвіта" та їх читальні в Повлокомі, Володжі, Вислоці, Команчі, Ославиці, Опарівці, Пантні, Радошицях. Та лихоліття Першої світової війни та її наслідки надовго загальмували бурхливий розвиток діяльності Товариства "Просвіта" на Лемківщині аж до 30-их років.

Лише у 1932 році вдалося відновити роботу спеціальної лемківської комісії при "Просвіті". Комісія зробила великий внесок у ліквідацію масової неграмотності українського населення, і у підвищення його національної самосвідомості.

Старанням Лемківської комісії були налагоджені тісні стосунки з Центральним Комітетом Оборони Лемківщини в США, який надсилав велику матеріальну допомогу на адресу комісії у Львові. За рахунок цієї допомоги у 1934 році почала входити у Львові газета "Наш Лемко". Крім газети створено також у Львові "Бібліотеку Лемківщини". Першою публікацією в цій серії була праця Ю. Тарновича "Ілюстрована історія Лемківщини".

За рахунок допомоги братів-лемків з за океану, українських видавництв та кооператив населення Лемківщини щорічно безкоштовно отримувало такі періодичні видання: "Неділя", "Мета", "Сільський господар", "Світ дитини", "Дзвіночок", газети "Наш Лемко", "Наш Пропор", "Новий час", "Народна справа", "Народна Зоря", які чим раз більше писали про нуджу Лемківщини.

Особливого розвитку набуло Товариство "Просвіта" в селах Святкова Велика, а також в селі Свіржова Руська, в яких при активній праці директора школи, лемка з села Костиривці, Йосипа Жвірика організовано в селах кооперативи, створено великий актив: Микола Дрань, Петро Грацонь — в селі Святкова Велика, Омелян Щерба, Василь Судик, Петро Смереканич, Михайло Гандяк — в селі Свіржова Руська, які передплачували газети "Народна справа", "Наш Лемко", "Наш Пропор", розповсюджували їх серед селян, допомагали організувати і ставити п'єси, концерти і вертепи українською мовою.

Великий вклад у "Просвіту" внесли вихідці з Лемківщини Богдан-Ігор Антонич, Володимир Кубійович, Юліян Тарнович, Лев Гец, священики Степан Венгринович, Іван Булат та інші.

Та польська адміністративна влада, вороже настроєна проти українців, не могла пасивно спосте-

Лемківщина сьогодні. Шевченківська вечірниця. Виступають діти пункту навчання української мови в Сяноці.

Фото Р. Юрчишин

рігати за успіхами "Просвіти" на Лемківщині і вдалася до прямих репресій. Заборонено діяльність Лемківської комісії, припинено діяльність усіх читалень "Просвіти" в Ново-Сандецькій філії, в селах Сянічині, Ясельщині, Горпиччині, майже на всій Лемківщині.

В 1939 році, в наслідок так званої змови Молотова-Рібентропа, Західна Україна була поділена між Советським Союзом і Німеччиною. Державні кордони відірвали Лемківщину від України. Більшовицький режим не міг вибачити "Просвіти" її ролі у розбудові світогляду людей, які ставали свідомими українцями. Восени 1939 року ліквідовано Товариство "Просвіта". На Лемківщині продовжувалися традиції "Просвіти" навколо Українських Допомігових Комітетів, Української учительської семінарії у Криниці та Торговельної школи в Сяноці і в роках 1939-1944.

Лихоліття Другої світової війни, та трагічне переселення українців в 1944-1946 роках, і злочинна акція "Вісла" в 1947 році зруйнували все на Лемківщині.

Аж 13 червня 1988 року відновилося у Львові Товариство української мови, а 15 жовтня 1989 року, ще за умов комуністичної цензури вийшла у Львові одна із перших незалежних газет "Просвіта", а згодом при товаристві відкрилося і видавництво.

"Просвіта" має жити вічно і треба, щоб традиції Товариства "Просвіта" продовжувалися і на Україні і на Лемківщині, яка знову за встановленим кордоном після Другої світової війни є відірвана від України.

СУМНИЙ ЮВІЛЕЙ

Цього року обходимо сумний ювілей 80-ліття розпутання Першої світової війни, що для нашого народу було болючим стражданням, спричиненим жорстоким, кривавим терором в 1914 р. Австро-Угорською владою.

Не можна забути Талергофу, як не можна забути Осьвенціма, Коломи чи Явожна, де гинули наші невинні люди.

У роки I Світової війни Галичина, в тому і наша Лемківщина стала тереном боїв, де змагались армії Гарбсбурзької монархії з царськими військами Романових.

Складалася така ситуація, що на фронті воювали наші батьки напротив себе, одні в австрійському, а другі в російському війську.

Австро-Угорщина, щоби оправдати свої по-разки в перших місяцях війни, почала оскаржувати галицьких в зраді. Їх звинувачено в "русофільстві" і державній зраді на користь Росії.

Це звинувачення невинних людей дало австрійському урядові атут до масових репресій на очах усієї тодішньої цівілізованої Європи, а рівночасно мало оправдати мілітарні поразки на російсько-австрійському фронті.

Без суду і слідства, без будь-якої причини, за одну тільки національну принадлежність: уніят, чи православний — тисячі міщен, селян і сільської інтелігенції вішали на шибеницях, телеграфічних стовпах і придорожних деревах.

До "щасливих" можна було залічити тих, котрих депортовано до концтабору. Тоді була іскорка надії на вижиття. На жаль, не всім судилося доїхати до Талергофу. Наприклад, на вулиці Перемишли мадярські жовніри розсікли шаблями 46 "царських шпигунів" які були проваджені на станцію, щоби їх відіслати до Талергофу.

З села Вірхомля, новосанчівського повіту, загинуло шестеро селян, усіх повісили на одній вербі

в селі Північна без слідства і суду. В Новому Санчі розстріляли греко-католицького священика Петра Сандовича, настоятеля церкви села Брунари і його сина, студента богословія. Натомість без слідства і суду в Горлицях 6 вересня 1914 р. розстріляно православного священика о. Максима Сандовича. Похоронений він в рідному селі Ждині на Горлицчині. Такі й подібні злочини траплялися майже в кожному селі, куди тільки ступала нога австрійського жовніра чи жандарма.

Всього було розстріляних і повішених понад 60 тисяч людей, а понад 100 тисяч ув'язнено в концтаборах і в'язницях.

Сьогодні, коли віддеться честь і пам'ять всім особам, в варварський спосіб замученим і загиблим у голodomорі на Україні, чи в тайгах Сибіру, Осьвенцімі і Явожні — не можна забути і австрійського терору з I Світової війни, де кров наших дідів зросила рідну землю, а талергофські сосни були свідками насильства і жорстокості, та плачу і конання невинних в'язнів. [...]

В основному жертвою впала провідна сила народу — інтелігенція, студенти і духовенство, в більшості уніяцьке, бо таке на той час було в Галичині і на Лемківщині.

Не забуваймо, що процес окатоличення і польонізації не припинявся з 1772 р., коли з першим розподілом Польщі ми очі звернули на Схід, а не на Захід, звідки ішла до нас, чужа нам, культура.

Розпутана війна продовжувалася, пожираючи щораз то більші жертви на полі боїв, а загони жандармів (не своїх по національноті) знущалися над народом і вивозили наших дідів, батьків, матерів, сестер і братів до Талергофу.

В перші дні війни "руськими шпигунами" були переповнені всі тюрми Галичини і Підкарпаття.

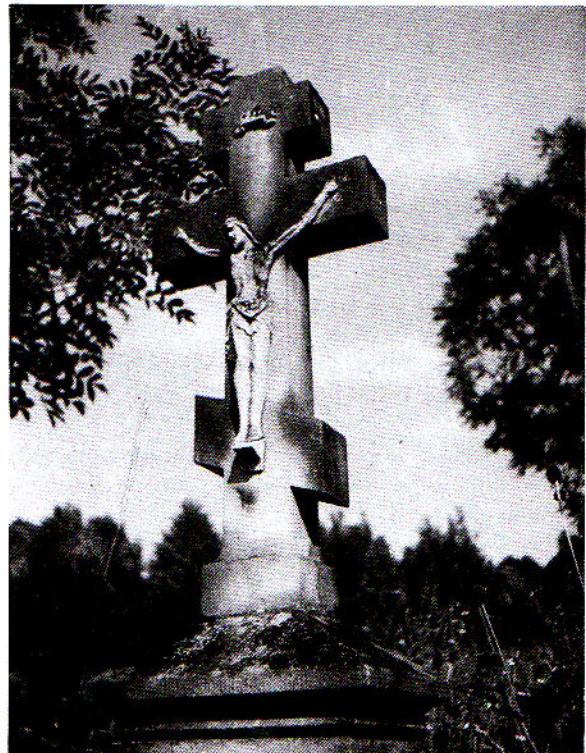
В самому Львові до 20 серпня 1914 р. було заарештовано 1200 осіб. Вішали і розстрілювали невинних людей на тюремніх подвір'ях, а інших депортували в концтабори. Там в Австро-Угорії, біля Грацу в талергофському таборі, в примітивних бараках мучили наших рідних, за прадідівську віру, за східній обряд, за слов'янські букви, за руську (українську) книжку, за народню пісню. А злочи-

Передруковується (в скороченні) за "Церковним календарем на 1994 р.", виданням перемисько-новосанчівської єпархії.

ном було то, що породила їх руська-українська мати. За це їх кували в кайдани, колопи багнетами, прив'язували до стовпів, запрягали до плугів, голodom морили. Епідемія тифу була наслідком антисанітарних умов та годування в'язнів часто гнилою їжою.

Особливо тяжке було життя священиків-в'язнів обох: православної і греко-католицької конфесії. Над ними знущались, як над духовними провідниками народу, змушуючи їх до найтажчих робіт, понижуючи їх священичий сан. Багато з них поклали, як мученики, свої голови там в таборі, далеко від своїх рідних, далеко від своїх парафіян (обмежуючись в дальшому тільки до самої Лемківщини): о. Гавриїл Гнатишин — настоятель церкви села Криниця, о. Роман Прислопський — настоятель церкви села Жегестів, о. Александер Сілецький — настоятель церкви села Дошиця, о. Володимир Полушинович — настоятель церкви Щавне.

Іншим священикам-настоятелям вдалось пережити Талергоф, а саме: о. Диркот Феодосій — настоятель церкви села Ждиня, о. Волянський Стефан — настоятель церкви села Смерковець, о. Калинович Григорій — настоятель церкви села Устя Руске, о. Мишковський Маріян — настоятель церкви села Ростайне, о. Калужницький Володимир — настоятель церкви села Бортне, о. Венгринович Емілян — настоятель церкви села Тилич, о. Мохнацький Діонісій — настоятель церкви села Мохначка, о. Соболевський Михаїл — настоятель церкви села Нова Весь, о. Городецький Йоан — настоятель церкви села Новиця, о. Курилло Василій — настоятель церкви села Фльоринка, о. Качмарчик Теофіль — настоятель церкви села Білцарева, о. Русиняк Йоан — настоятель церкви села Королєва Руська, о. Хиляк Дмитрій — настоятель церкви села Ізби, о. Мохнацький Володимир — настоятель церкви села Чирна, о. Дутковський Казимір — настоятель церкви села Мішана, о. Дуркот Максимілян — настоятель церкви села Ольховець, о. Феленчак Николай — настоятель церкви села Поляни, о. Дуркот Володимир — настоятель церкви села Мисцева, о. Чесник Захарій — настоятель церкви села Гирова, о. Пирог Данило — настоятель церкви села Тиханя, о. Прислопський Александр — настоятель церкви села Красна, о. Войтович Яків — настоятель церкви села Чорноріки, о. Мерена Теодор — настоятель церкви села Ріпник, о. Тустянський Кирил — настоятель церкви села Ванівка, о. Москалик Йосиф — настоятель

Нагробний хрест на цвинтарі. Кам'яна різьба 1928 рік.
Село Білянка, біля Горлиць, Лемківщина.

Фото: Роман Одрехівський, 1993 р.

церкви міста Сянік, о. Секежинський Йосиф — катехета при церкві міста Сянік, о. Бугера Константин — настоятель церкви села Мижибрід, о. Сембраторович Юліян — настоятель церкви села Пельня, о. Шатинський Михаїл — настоятель церкви села Тирява Сільна, о. Сливинський Михаїл — настоятель церкви села Тирява Волоська, о. Вахнянин Володимир — настоятель церкви села Дальова, о. Жубрид Михаїл — настоятель церкви села Сурвиця, о. Венгринович Гілярій — настоятель церкви села Команча, о. Полянський Константин — настоятель церкви села Чертек, о. Полянський Володимир — настоятель церкви села Трепча, о. Полянський Олімп — настоятель церкви села Юрівці.

Сумно і страшно згадувати про тисячі могил наших народних героїв, розкинених по нашій і чужих землях у всіх війнах, і сотки могил під соснами Талергофа. Ми не можемо бути байдужими на трагедію нашого народу в минулому і забути їх страждань. Це наші герої, котрі віддали своє життя за прив'язання до народу, віри нашої святої, її обряду і культури. [...]

ЛЬВІВСЬКА НАРОДНЯ ХОРОВА КАПЕЛЯ "ЛЕМКОВИНА" В БАВАРІЇ

Хорова капела "Лемковина" — це на Україні унікальний хоровий колектив, мотиви творчості якого сягають своїм корінням і в глибоку минувшину Лемківщини, найбільш на захід висуненої української землі.

Народня хорова капела "Лемковина" була організована в 1969 р. в с. Рудно, що біля Львова, з лемків переселенців з Польщі, які у великий кількості поселилися там. Вони принесли з собою самобутню народну культуру.

Народження хорової капелі "Лемковина" дало початок новому великому життю лемківської пісні на українському ґрунті.

В піснях лемки з покоління передавали свою історію, свої сокровенні думки, почуття і прагнення. А тому в них прекрасно простежується життя і побут лемка, його вдача і погляди, глибина і краса його внутрішнього світу.

Лемківські співанки в своїй художній сутності близькі до загальноукраїнського фольклору, проте мають свої особливості. Плекання і популяризація народного мелосу лемків, як складової частини загальноукраїнської культури — головна мета цього ансамблю.

Першим диригентом капелі був Роман Кокотайло, активно допомагав йому самодіяльний композитор Роман Соболевський, син збирача лемківських пісень. Першим довголітнім старостою, який багато сил і праці віддав хоровій капелі — це Павло Юрковський та його наступний староста — Дмитро Байса, сучасний староста — Іван Сенько. Коротко диригував капелою Михайло Мокрецький, Тарас Матвіїв, та сьогодні заслужений діяч мистецтва — Ігор Циклінський.

Подію вирішального значення для хорового колективу став прихід 19 років тому Івана Кушніра. Невтомний працелюб і педагог, він систематичною, наполегливою працею з хористами зумів за короткий час вивести колектив на високий мистецький рівень.

Капеля весь час веде активну концертну діяльність. Крім самого Львова та всього галицького краю, особливо пам'ятні виступи у Словаччині, Естонії, Польщі на знаменитій щорічній лемківській "Ватрі", а також в більшості східних областей України та Закарпатті. Всього дано понад 700 концертів. Колектив хорової капелі "Лемковина" налічує понад 65 співаків і музикантів. На запрошення голови

Об'єднання Українських Жінок Німеччини м. Мюнхена Ярослави Філь, народня хорова капела "Лемковина" мала можливість поїхати з концертами на святкування днів української культури в часі Різдвяних свят від 10 до 20 січня 1994 р. до Мюнхену та Штутгарту, на жаль, лише в складі 38 осіб. Оформлення документів у львівській обласній адміністрації та в німецькому посольстві в Києві, організація транспорту — все позаді.

10 січня о 9 год. ранку автобус ЛАЗ з хористами відправляється до кордону Польщі —Щегиня. Хорова капела щасливо переїхала кордон. Автобус з Перемишля мчить на захід: Ряшів, Краків, Вроцлав. У хористів ветерані хору, народжених на Лемківщині, серце стукотить в грудях, коли дивлячись у вікна автобусу в сторону півдня, згадують далекі, кучеряві, зелені обочі лемківських гір, оповиті ніжною голубінню, їх круглі вершини, неначе чують галасливий щебет лісового птацтва і тихе замріяння черкотіння гірського потічка.

Водії — брати Бардуни, корінні лемки від Сянока, але народжені в Сокільниках на Львівщині, майстерно управлюють машиною.

Перша ніч в дорозі за Ополем близько Любіна, погода осіння, снігу немає, кругом рівнина, сосновий ліс. Хористи втомлені засипають. Сняться нам карпатські гори, яdlівці, а тут рівнина, дороги асфальтові, ніде ні потічка, ні ялинки, чужа сторона, лише сірі похмурі будівлі, розкинені наче замки. Саме на ці землі в наслідок операції "Вісла" були вивезені насильно з рідного гнізда лемки по 2-3 родини, щоб рідко знаходили себе і не заспівали рідну лемківську, груддю вилекану материнську пісню та поволі забули свою мову, свої звичаї, свою принадлежність.

Раненько будимось та їдемо до Любіна, щоб застати наших лемківських друзів, і ми скоро біля української церкви та плебанії. З великою радістю нас зустрічає отець Жук. Він відкриває приміщення плебанії, опалює і запрошує в гості. Радості хористам немає краю, ми почуваємо себе як дома. Мешканці Любіна — переселенці з Лемківщини — підходять до автобуса, радіють нами, говорять по-лемківськи. Тут є і Надсянці, Любачівці, Холмщаки. Мешканці Любіна — поляки — дуже ввічливо відносяться до нас. Хористи приводять себе в порядок і снідають. Деякі знаходять односельчан, сусідів. Мені теж по-

Львівська "Лемковина". Фото з 1982 р. Ensemble "Lemkovyna" from Lviv. 1982.

вездо. Я зустрів тут свого тіточного брата Петроночака Василя, села Королик Волоський, що біля Риманова та Яслиськ, з яким я не бачився 58 років. Його батьки не дали виселитись на Україну, іхню хату спалили, а вони мешкали в церкві, а відтак під час операції "Вісла" були виселені на західні землі.

Вечером малому клубі відбувся концерт хорової капели "Лемковина". Хоч це був вже робочий день, заля переповнена до відказу. В Любіні запунала різдвяна коляда, новорічні побажання, українські та лемківські пісні під керівництвом засłużеного діяча культури Івана Кушніра. Овації публіки на виконання різдвяної коляди "Бог ся рождає", "Радість нам ся з'явила", "Пришилизме ту щедраки" та інші.

11 січня ще в кожного святочний час, а тут як з неба впала народня капеля "Лемковина" зі Львова, яка колядує та виконує народні пісні: "Чом, чом земле моя", "Чуєш, брате май", "Ой летіла горлиця", "Ой там за Дунаєм", "Кобза"; і далі лемківські народні пісні: "Добру тому коса косить", "Гей до нас, хлопці до нас", "Ой верше, май верше", "Як єм ишов з Дебречина до Хусту", "Ой приди до нас шугаю", "Вертай дівче" та "Юж мелем, юж мелем".

Солісти Наталія Лабик, Тетяна Мандюк, Дарія Корінь, Юрій Гуриш, Юрій Петрушко під звуки овацій повторюють лемківські пісні. Овація сильна, заля гуде, а в переривах хорист Андрій Байса розказує гуморески на лемківському діялекті. Концерт кінчав-

еться вітанням В. Сподарика і словом подяки диригента хору Івана Кушніра; хористів розбирають та завозять по гостинних хатах на нічліг. 12 січня збірка біля церкви в Любіні. Хористи виспани, байдорі, розказують свої враження з гостини, де гостювали цілу ніч. Всі хористи сходяться о 9-ій годині. Отець парохії, панове Сподарик і Федак разом з хористами стають в півколо, як на Запорізькій Січі. Лунають слова подяки диригента хору Івана Кушніра та господарів пана Сподарика, та пана Федака.

Згідно з традицією хору "Лемковина", староста хору Іван Сенько вітає з днем народження хористку хору Кіщак Терезу, мою дружину. Поскільки це був і мій день народження, запунало по Любіні лемківське "Многая літа". Пан Федак вручає іменинниці живі квіти і знову многая літа отцю Жукові і господарям з Об'єднання лемків. Прощаючись, ми сідаємо в автобус і господарі зі слізами проводжають нас. Автобус їде в сторону німецького кордону.

Гожелець. Асфальтові дорогі, соснові молоді ліси, всюди рівнина і за годину ми на німецькому кордоні. Польські пограничники перевіряють пашпорти дуже ввічливо. Те саме роблять і митники. Скоро підходять до нас німецькі митники і закордонники. Звучать чіткі звуки німецької мови, запитання куди їдемо, хто запрошує нас і перевіряють документи.

Дорога рівнесенька і автобус прямує на Дрезден. Він мчить зі скорістю 110-120 км. Хористи з цікавістю

ДМИТРО ГРИЦЬКО

* * *

Не чути українських слів
В Карпатах, наших споконвічно.
Тут нині польські "мазгай"
І наші воїни навічно.
Тут українці з тисяч літ,
Горяни духом і плечима,
А нині поляк, як вампір,
Стрілецькі винищив могили.
В Карпатах коло Тухлі-Терки
Упівські у траві окопи.
Тут жили давні наші предки —
Отці й провісники Европи.

Із збірки "Вчора — нині — завтра".

дивляться в вікна автобуса. По дорозі у містечках бачимо заманчиві базари старих і нових машин німецьких марок. Краєвид зовсім відмінний. Земля глинкувата, але прекрасно оброблена. Вечером на обрії мерехтять сильні світла Дрездена, Хемніца та інших міст і ми ввіжджаємо в ФРГ. Дороги ще країші, ширіші, проїжджі лінії чітко позначені, зупинки для транспорту прекрасно обладнані зі всіми вигодами для проїжджих, освітлення доріг і місцевостей прекрасне. Скоро дойджаємо десь біля Нюнберга. Автобус їде по Баварії, яка дещо гориста. Ніч проводимо в автобусі на зупинці, вранці приводимо себе до форми, снідаємо на скору руку та ідемо до Мюнхену, столиці Баварії. Розглядаємо мапу міста, але це складна справа. Нарешті зупиняємося біля бензинової станції. Я дзвоню до пані Філь, вона з'єднує мене з отцем Мироном, який негайно приїжджає по нас автом. В супроводі отця Мирона ми легко заїжджаємо в український центр на Шенестрасе 55. Нарешті зустріч з головою Об'єднання Українських Жінок м. Мюнхену — Ярославою Філь. Організаторські справи, нас приймає отець Мирон до парафіяльного дому і вже нас чекає смачний обід. Після обіду в супроводі отця Мирона ми ідемо на цвинтар, де є могила провідника ОУН Степана Бандери. Отець Мирон відправив панахиду разом з хором і ми ідемо на другий цвинтар відвідати могилу Ярослава Стецька та інші могили, де спочивають сини України вічним сном. Ми відвідали також могилу моого друга, члена ОУН — Миколи Філя.

13 січня — це Маланка і 13 молодих хористів запрошенні на виступ в Королівському двірці на Маріїнській площі, а решта хористів справляє Маланку в українському центрі під звуки коляд та прекрасних пісень. Маланка відбулася напрочуд гарна — з чудовими піснями та тостами.

Наступного дня, в день свята Василя Великого, в катедральному соборі Покрови Пресвятої Богородиці і св. апостола Андрія Первозванного Службу Божу відправив апостольський Екзарх Німеччини і Скандинавії владика Платон Корнеляк з іншими отцями в супроводі хорової капелі "Лемковина". У своїй проповіді владика привітав нашу хорову капелю, літургічні голоси якої прекрасно звучали в катедральному соборі. Після св. Літургії зроблено спільну знимку хорової капели з владикою Екзархом. Цього ж дня відбувся перший великий концерт у костелі св. Онуфрія, де були присутні владика екзарх Платон Корнеляк та велика українська і німецька громади.

На початку концерту прозвучали вітання з Новим Роком, коляди, щедрівки, колядка "Свята ніч" виконана німецькою мовою та відтак українські народні пісні. Українські народні пісні з Лемківщини мали великий успіх. Українська та німецька громади приймали їх з великим захопленням та овацією, та ще коли хорист А. Байса в перерві розказував гуморескі на лемківському діялекті, в залі вибухав сміх і бурні оплески.

Другого дня, після смачного сніданку, в супроводі дяка Андрія, який з великим старанням був нашим екскурсантом, ми поїхали в Штутгарт. Акуратні гористі дороги, по яких автобус мчить зі швидкістю 100-120 км. Хористи з цікавістю розглядають краєвид і яскраве сонце огриває нас. Через пару годин ми в Штутгарті, там нас вже чекають. Пан Андрій знайомить нас з керівниками української громади. Хористи заходять в костел дуже цікавої архітектури і отець Врушак відправляє з хором "Лемковина" Службу Божу. Звуки хору з резонансом відбиваються в костелі. Українська громада численно присутня на Службі Божій. Українська громада Штутгарту символічно святкувала Різдво Христове і хор "Лемковина" був запрошений з концертом. На сцені прозвучали коляди, щедрівки, новорічні вітання і щедрування, та пісні з Лемківщини. Святкування Різдва в Штутгарті пройшло на диво гарно. Після концерту хористів запрошено до гостинних столів. Гостювали ми до пізньої ночі. Прозвучала подяка господарів української громади хорової капелі і подяка нашого старости за гостинність та вітання отцю Арушаку. "Многая літа" прозвучало по Штутгарті і ми прощаю-

чись пізно від'їхали до Мюнхену на нічліг.

Неділя, 16 січня четвертий день перебування в Мюнхені. Всі хористи рано причепурилися, після смачного сніданку щирих рук пані Філь і пішли на Службу Божу до української церкви. Церква була заповнена українською громадою, яка після Служби Божої, в церковній залі, прослухала концерт хорової капелі. Потім відбулося спільнє знайомство з хористами. Веселі усмішки, спогади деяких учасників УПА з земляками з України, а вечером в костелі св. Миколая Службу Божу відправив отець Мирон та отець Ігор з двома німецькими священиками для німецької публіки. "Вірую" і "Отче наш" скандувалися по-німецьки. Архітектура костела чудесна. Голоси хорової капелі лунали в костелі неначе в горах. Отець Мирон говорив проповідь на німецькій мові. Він розказав німецькій громаді про коріння хорової капелі "Лемковина", про насильне виселення лемків з рідних гір та гірку долю цієї вітки українського народу, яка ще досі об'єктивно не висвітлена і не реабілітована. Концерт мав великий успіх в українській громаді, і мабуть лемківська пісня надового залишиться в їхній пам'яті. Німецька громада після концерту вітала хористів дуже широко, частуючи нас шампаном і соками.

17 січня, понеділок. Для хористів останній день перебування в Мюнхені і програма наша була дуже насычена. Отець Ігор супроводжує нас. Після сніданку автобус повіз нас до радіостанції "Свобода", де хорову капелю дуже приємно прийняли і дали можливість виступити в ефірі з лемківськими піснями: "Ой верше мій верше", "Дунаю, Дунаю", та інші. Диригент Іван Кушнір розказав про історію хорової капелі "Лемковина", а мені довелось звернутись до лемків усіх країн на лемківському діялкті та згадати про Світовий Конгрес Світової Федерації Лемків. Староста хору Іван Сенько розповів про пляни хорової капелі. Пролунало лемківське "Многая літа" в радіостанції "Свобода" і ми від'їхали з колядою до апостольського Екзерхату владики Платона Корнеляка, де знов прозвучали коляди і щедрівки. Ми були широко прийняті преосвященим владикою Платоном, який поблагословив нас і побажав щасливого повороту на Україну. Там обдарували нас літературою та широко пригостили. Дальше ми відвідали з колядою Український Вільний Університет. Продумали коляди і щедрівки професорам і викладачам на чолі з ректором університету. Нам розказали історію університету, відбулась вільна бесіда і знов обдарували нас книжками. У Вільному Університеті була зустріч з українським послом, який нас широко вітав і побажав нам добрих успіхів. Дуже приємне враження зробили на нас відвідини в Мюнхені рідної

школи. Про створення школи, проблеми вчителів, старших і маленьких учнів, детально розказали нам вчителі. Маленькі учні прекрасно декламували вірші для хористів, у деяких хористів аж покотилися слізози від зустрічі з маленькими дітьми.

На відвідування міста Мюнхену майже не було часу; все ж таки залишилося дві години і хористи з отцем Ігорем походили по місті, шукаючи назад дорогою до автобусу, але щасливо, хоч з запізненням повернулись до рідної домівки, де відбулася прощальна вечеря в присутності Ярославі Філь, отця Мирона, отця Ігора, Анни Шепко з радіостанції "Свобода", пана Андрія та інших наших друзів. В останнє прогунали слова прощання та слова подяки за таке організоване, шире прийняття хорової капелі. Шире прощання і наш автобус в сутінках пізнього вечора, під вмілим кермом водіїв від'їдждав в сторону польського кордону. Дорога до кардона тривала 12 годин і вранці ми успішно переїхали кордон і попрямували до Шпротави, де нас запросив Я. Троханівський з Об'єднання Лемків в домовлені з Василем Шлянтою, головою Об'єднання Лемків у Польщі та секретарем Петром Шафраном. Пан Троханівський організував нам ночіліг в польському рільничому гуртожитку, де ми добре посідали і поїхали на Службу Божу в церкві Шпротави. Церква знаходиться в покинутому радянськими військами будинку. Багато праці вложено активістами Шпротави — Я. Троханівським і його друзями для відновлення будинку для церкви. Водосвяття Йордану відбулося в цій церкві. Ми всі набрали і попили свячену води та поїхали в гуртожиток. З приємністю згадуємо директорку клубу польської національності, яка широко дякувала нам, та високо оцінила мистецьке досягнення нашої капелі. Попрощавшись з паном Троханівським і громадою Шпротави ми доїхали підвечір до Лігниці — українського ліцею, де пан Олійник, працівник цього ж ліцею, вже зустрічав нас по дорозі. Учні ліцею, танцювальний колектив, дали цікавий концерт. Концерт нашої капелі почався колядками, щедрівками, вітанням з Новим Роком. Залия заповнена, звучать українські пісні, пісні з Лемківщини.

Дирекція ліцею, учні і вся публіка були сильно вдоволені. Прозвучали слова подяки в честь нашої хорової капелі, яка з рідної України привезла ліцею такі ширі різдвяні дари. Лемківським "Многая літа" хор закінчив свій виступ. Остання вечеря і шире прощання, і ми знов в дорозі додому.

20 січня вечером приємно втромлені поїздкою, але широко вдоволені успіхами розіїхались по своїх домівках у Львові.

Кицак Степан

LEMKIVSHCHYNA

VOL. V

SUMMER 1994

No. 2

PAULINE THOMA

WOODWORKER WITH A HOLY MISSION Hardwood Crosses Link Bedford Man to Faithful Worldwide

With delicacy, dedication and devotion, George Walko creates crucifixes of ornate beauty in his warm, carpeted garage in Bedford.

A 68-year-old retired carpenter, he might have been a rich man if he had sold the 500 walnut crucifixes he has made since 1979.

But he has given every one of them away — one to a priest with no legs, a couple to Russian jet pilots who performed in the 1991 Cleveland National Air Show, another to an old woman praying near a monastery, many to churches throughout half the world, others to total strangers.

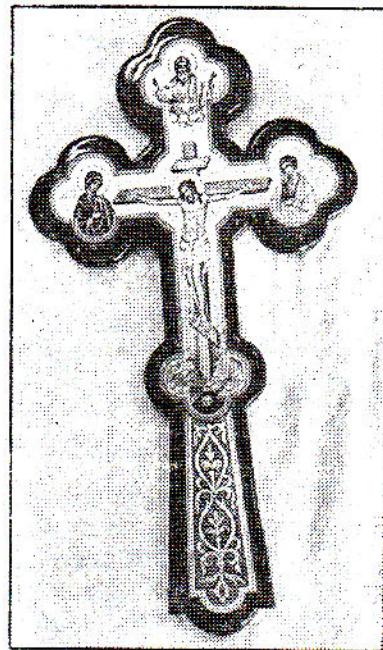
It takes him about 40 hours to make each crucifix — and all are crafted with deep reverence.

He concentrates his efforts on making them during the eight weeks before Easter "because that's the greatest holy period in our church." In this instance, the church is colorful St. Andrew's Eastern Orthodox nearby in Maple Heights, where he and his family are members.

One of his works is a regular part of the services at St. Andrew's, resting on the altar and being kissed by each parishioner in front of a dramatic panel of icons. It is also moved into the confession area, where it is placed beside a Slavonic Bible and a confessional prayer.

Walko, who is of Ukrainian descent, makes the small crucifixes in the style of the eastern Catholic churches, including Byzantine and Orthodox. He has also made 25 attractive shrines out of scrap fence wood and put vigil lights in them for monasteries and friends' gardens.

He makes the 12-inch by 6 inch crucifixes from raw walnut wood at his workbench, on which hangs a plaque declaring "Thy will be done" in Ukrainian.

Wooden cross made by George Walko.

He uses a pattern to make the blanks for the parts of the cross with a saw, then routs out grooves in both the vertical and crossbars.

Before applying glue and snapping them securely together, he writes "Praise be to Jesus Christ," the date and his name inside the grooves, where the recipient will never see the words.

He sands the wood to a velvet smoothness and slides on the multicolored and golden cover design that he copied from a cross in an Orthodox monastery in Canada.

Then he brushes on 10 coats of polyurethane, a protection he estimates will make each cross last 50 years.

In 1979, he took a chance and packed two crosses in his luggage (right on top of his clothes, where anyone could find them) when he went to the Soviet Union "even though I knew religious articles were not allowed in that godless empire."

At Moscow's Sheremetyevo Airport, a young male customs agent opened the suitcase, glanced at him tearfully, then closed the bag — leaving the crosses inside.

As a result, last year when Walko accompanied a group of missionaries to Ukraine, now an independent nation after the breakup of the Soviet Union, he was emboldened to take a large number of crosses with him.

He gave one to a priest in a small village church because he knew crosses were rare there and none could be bought. "It made the priest weep, and when he told the parishioners, they also cried," Walko said.

"This reaction, finding that a cross means so much to those people and others elsewhere, is the reason I have continued to make more of them," he said.

Walko began planning to start his unique hobby while he was an Air Force sergeant stationed for 18 months in the South Pacific during World War II. "I got reborn in a hurry by the battles and death I saw on Okinawa and the closeup view of the bitterness and hatefulness of war."

Walko, who retired three years ago after 15 years of working as a carpenter at the Cleveland Clinic, has had no formal art training. He did take an architectural design class at old Fenn College and has combined that knowledge with his skills as a carpenter to produce the crucifixes.

He has made special crosses for his wife, Jean; sons, Gregory of Lakewood and John of Valley View; and their families. He said that before his mother died eight years ago, she asked that one of his crosses be buried with her, and it was.

Walko spoke of what he gets from doing so much giving: "The amount of love and happiness I receive from these crosses is unbelievable. A million dollars couldn't buy such a feeling."

"The Plain Dealer", March 6, 1993

NEWS ITEMS

UKRAINIAN BIWEEKLY PUBLISHED

On May 26, 1994, the first issue of "Homin" (The Echo), appeared in the northern Polish city of Olsztyn. "Homin" is a new Ukrainian community magazine published by the Zahrava Foundation for the Development of Ukrainian Education, which is located in Gorowo Ilaweckie, Olsztyn Province. Deputy Editor-in-Chief Stefan Migus announced that next year the publication will become a weekly.

DUTCH OFFER TO HELP CARPATHIAN EUROREGION

The Dutch NEHEM Foundation is ready to provide financial assistance for the Carpathian Euroregion, it was announced on June 1, 1994, in Hungary at a session of the Euroregion's economic committee. It was also decided to seek out other European sources to continue the eight industrial, agricultural,

Part of "Homin" title page.

commercial, environmental, and health projects which have been suspended because of a shortage of funds. Besides Hungary, members of the Euroregion include Ukraine, Poland, Romania, and Slovakia.

LVIV'S "LEMKOVYNA" FOLK CHORAL CAPELLA IN BAVARIA

A brief Summary of article published in Ukrainian Section.

The "Lemkovyna" Choral Capella is unique in Ukraine, in its special commitment to the music of Ukraine's westernmost land — Lemkivshchyna. The Capella was founded in 1969 in the village of Rudno near Lviv, comprised of Lemko Ukrainians who had been resettled from post-World War II Poland to Ukraine. The Capella strives to preserve, develop, and popularize Lemko music in all its richness and historical background. Roman Kokotaylo was the group's first conductor; the group is currently conducted by Ivan Kushnir.

In addition to concerts throughout Ukraine, the Capella also performed in Slovakia, Estonia, and Poland — in all more than 700 performances. The Capella is comprised of 65 vocalists and musicians.

On the invitation of the chairwoman of the Association of Ukrainian Women in Munich, Yaroslava Fil, the Capella traveled to that city and to Stuttgart to participate in the Ukrainian cultural festival during the Orthodox Christmas holiday season, January 10-20, 1994.

During the bus trip to Germany, the group stopped in Lubin, Poland, where the Capella performed Christmas carols and Ukrainian folk songs to standing ovations. We continued on to Germany,

through Dresden, Chemnitz, and Nurnberg. After our arrival in Munich on January 12, we visited the Ukrainian Center and the city's main cemetery where many Ukrainians are buried, including patriotic Ukrainian underground leaders Stepan Bandera and Yaroslav Stetsko.

The following day was January 13, Ukrainian New Year's Eve, and we were treated to a special celebration by local Ukrainians. On New Year's Day we gave a special gala concert at St. Onufrius Church in the presence of many Church hierarchs.

After a side trip to Stuttgart, we gave additional concerts around Munich, and visited Radio Liberty, where we taped a short concert of Lemko folk songs. We also stopped at the Ukrainian Free University.

On our return trip through Poland, we visited Szprotawa where we were welcomed by Ya. Trokhannivsky of the Association of Lemkos in Poland. It was there that we celebrated the Feast of the Epiphany. We also gave a concert in Legnica at the Ukrainian Lyceum. The students and guests who attended the performance were thrilled to hear such beautiful Lemko music brought to them from a choir from Lviv!

Stepan Kyshchak

Summarized translation by Petro Matiaszek.

POLISH SEJM SPEAKER MEETS REPRESENTATIVES OF WORLD UKRAINIAN CONGRESS; UKRAINIAN CONSULATE OPENED

On June 20, 1994, Polish Sejm Speaker Jozef Oleksy said that Poland will be always interested in the existence of an independent Ukraine. Oleksy made the remark while addressing participants of a regional meeting of the world Ukrainian Congress headed by Dmytro Cipywnik on Monday.

Oleksy stressed the need to work out new forms of Bilateral Cooperation and to develop mutual relations especially in cultural and educational spheres. The Sejm Speaker also spoke about the situation of ethnic minorities in central and eastern Europe, and about Ukraine Joining West European structures.

Meanwhile, also on June 20, a Ukrainian Consulate General was opened in Gdansk. Consul General

Vladimir Blazenchuk told a press conference in Gdansk that the opening of the Consulate signified that both countries are interested in fostering Closer Cooperation between the regions of the Baltic and the Black Seas.

The Gdansk and Gdynia ports will be used to reload Ukrainian goods and to repair Ukrainian ships. Authorities are also planning to launch a direct rail and air connection between Gdansk and Odesa, the consul said.

Blazenchuk added that land transit of goods from Ukrainian Black Sea ports to western Europe will last three days. Sea transport via the Mediterranean currently takes three weeks.

Від Редакції: Нижче поміщуємо повністю допис Лева Галя про закон про "реприватизацію", який можливо буде схвалений польським Сеймом. Просимо наших читачів та всіх пошкодованих під час акції "Вісла", уважно прочитати цілу статтю та запізнатися з інструкціями щодо виповнення запущеної анкети. Масове надсилення виповнених анкет збільшить Ваші шанси одержати Ваше майно. Зазначуємо, що анкету виповнюють тільки особи, що живуть у Польщі. Прочитайте самі, та дайте прочитати другим!

ЯК ЗАПОВНИТИ АНКЕТУ МІНІСТЕРСТВА МАЙНОВИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Наближається час, коли Сейм Третьої Речіпосполитої Польської схвалить закон про реприватизацію. А під терміном "реприватизація" розуміється повернення державою майна власникам, які його втратили у 1944-1952 роках з порушенням законів, що обов'язували в той час. Коли цього майна не можна — з різних причин — повернути, тоді в проекті реприватизаційного закону передбачається, вирівняння кривд через наділення т. зв. замінним майном або надання відповідного відшкодування у формі цінних паперів (реприватизаційних бонів).

Усі розв'язки будуть відомі після схвалення закону, якого проект вже переданий до Сейму. Процедура роботи над ним, напевно, затягнеться на певний час, але Міністерство майнових перетворень веде інформаційну підготовку, збираючи інформації про фінансові вимоги потерпілих.

Польські середовища, особливо т. зв. забужанців, склали понад 70 тисяч внесків у цій справі. Вони йдуть у десятки більйонів злотих. Натомість покривдені в результаті акції "Вісла" склали їх у Міністерстві лише кілька десят. Це, без сумніву, погано свідчить про стан поінформованості загалу людей та передовсім про працю з громадою громадського й політичного активу. З другого боку, не без значення є величезна розпорощеність населення та факт, що переважна більшість нашої суспільності — це селяни, звиклі до тяжкої праці, а не до спідкування за різноманітними політичними інтригами. На мою думку, негативним явищем є також брак патріотичної організації, яка згуртувала б і професійно представляла б виселених в акції "Вісла".

Однак, незважаючи на ці негативні явища, у власному інтересі та в інтересі своїх дітей треба заповнити та вислати на адресу Міністерства майнових перетворень надруковану поруч анкету. Бо зроблення цього, а також постійне клопотання

про повернення загарбаного майна не зобов'язує нікого — у випадку позитивного полагодження справи реприватизації покидати місця нинішнього проживання і позбуватися доробку, надбаного тут тяжкою працею.

Бо реприватизаційний закон це шанса потерпілим в акції "Вісла" та їх юридичним спадкоємцям збагатити себе завдяки поверненню майна, яке було втрачене на рідних землях. Сьогодні відкривається можливість придбати хоч невелику компенсацію за цю трагедію, яка зустріла наш народ у Польщі 47 років тому. Цією можливістю ми повинні обов'язково зацікавитися, але ніхто нікого не буде до нічого силувати. Вільна кожному воля. Треба при цьому бути свідомим того, що хоч часткове виправлення кривд державою не є жодною ласкою, але кроком у напрямку компенсації за майно, яким вона користувалася десятки років.

Заповнюючи анкету, треба притриматися правил, які визначило Міністерство майнових перетворень у дополненні до записань анкети. Отже, перш за все треба заповнити окремі анкети на кожну складову частину майна, тобто:

а) окрему анкету на землю та на господарські й житлові будинки (згідно з положенням № 10.1, а);

б) окрему анкету на ліс (згідно з положенням № 10.2).

Це відноситься до виселенців, яких майно знаходилося в одному селі. Натомість, якщо хтось був власником іншого майна, наприклад, хати у місті або в інших селах, мав ремісничий станок (верстат), крамницю (згідно з положенням № 10.3 — 10.9), або посідав поле і ліс в інших місцевостях, тоді заповнює стільки анкет, скільки положень відноситься до нього та скільки різних адрес місця знаходження забраного майна треба вписати у положення № 12.

В усі інші частини анкети в кожній заповнюю-

ваній одним власником (звичайно, якщо хтось заповнює більше анкет) треба записати так само, за винятком положення № 11 (в якому слід записати належну вартість майна в нинішніх цінах, а також положення № 12, що відноситься до адреси забраного майна).

Тому перед заповненням анкети варто було зробити її кілька копій на ксероксі. Якщо в когось виникнуть труднощі у заповнюванні анкет, тоді треба звернутися до інших людей, наприклад, до вчителів чи священиків. Громадським структурам, натомість, слід зорганізувати якнайшишу інформаційну мережу й допомагати усім, кому це потрібно.

Заповнюючи анкету, треба пам'ятати про таке:

а) у першій частині "персональні дані" слід вписувати дані того, хто підписує анкету;

Треба пам'ятати, що тут слід заповнювати окремі анкети.

— в 11 положенні треба подати вартість забраного майна в нинішніх цінах у польських злотих. Тут варто подати, що в різних регіонах Польщі ціни коливаються і так:

— за 1 гектар оброблюваної землі від 2 до 10 млн. зл. (а то й більше);

— за 1 га лісу — від 20 до 150 млн. зл. (а то й більше);

— за 1 кв. метр житлової площини — від 2 до 5 млн. зл. (а то й більше, зокрема в містах);

— за 1 кв. метр площини господарських будинків — від 1,5 до 3 млн. зл.;

— у 13 позиції записувати треба позиції залежно від нинішнього власника загарбаного майна:

• для оброблюваної землі, що входила до складу Державних рільничих господарств (ПГР),

Це збільшує Ваші шанси одержати Ваше тяжко надбане майно!

— у 6 положенні, так як і в положенні "а" і "б" — писати громадянство польське;

б) у другій частині "окреслення прав до перебраного майна"

— у 8 положенні треба закреслити позицію 8.1 — "самостійним власником" — хіба що хтось, наприклад, посідав будинок у місті, крамницю тощо, які належали до кількох співвласників. У такій ситуації треба подати у позиції 8.2 відсоток свого наділу;

— у 9 положенні треба заповнити позицію 9.1, якщо анкету заповнює особа, якій держава забрала майно в 1947 році; натомість коли анкету заповнює хтось із сім'ї власника (жінка, чоловік, син, дочка, внучка, внук), треба закреслити відповідну позицію і підкреслити відповідне слово;

в) у третьій частині "опис майна перебраного державою";

— у 10.1 позиції треба подати в гектарах кількість забраної землі, а в квадратних метрах житлову площину в хатах та окремо площину господарських будинків;

— у позиції 10.2 слід подати у гектарах кількість забраного лісу. Після заповнення цієї позиції інших у 10 положенні не заповнюється.

Цей самий принцип стосується до позиції 10.3 — 10.9 залежно від типу майна, яке описується.

а якими сьогодні завідує Агенство рільної власності державної скарбниці, треба закреслити позицію 13.1 "Skarb Państwa" й записати "Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa";

• для лісів треба закреслити позицію № 13.2 "Przedsiębiorstwa Państwowe" й записати "Przedsiębiorstwo Państwowe 'Lasy Państwowe'";

• коли майном користується гміна (наприклад, у будинку знаходиться школа, гуртожиток), треба закреслити позицію 13.7 "Gmina lub związek międzymiennny";

• коли майном користується фізична особа, тоді треба закреслити позицію 13.8 "Osoba fizyczna";

• у всіх інших випадках треба вибрати одну з позицій 13.3 — 13.6 або скористатися з позиції 13.9 "Inny właściciel", закреслити її та вписати належну назву;

— у 14 положенні зразу в першому рядку після слів "у році", в місці крапок треба вписати 1947 рік.

На кінці, у зазначеному місці треба поставити дату і підписатися.

Нехай у цій акції не забракне жодного голосу нашої вимоги. Пишімо самі й допомагаймо іншим.

Лев Галь

10.3 nieruchomości miejska	powierzchnia działki w m ²	powierzchnia budynków w m ²
10.4 mieszkanie	powierzchnia w m ²	
10.5 zakład handlowy lub usługowy	rodzaj działalności	powierzchnia lokalu w m ²
10.6 tabor żeglugi śródlądowej	wyporność	moc silnika
10.7 grunty pokryte wodami	staw czy jezioro	powierzchnia w ha
10.8 zakład przemysłowy	rodzaj działalności	powierzchnia działki w m ²
		powierzchnia budynków w m ²
10.9 inne	opis mienia	wielkość mienia

11. Szacunkowa wartość przejętego mienia w cenach bieżących: _____ milionów złotych

12. Miejsce położenia (wg obecnego podziału terytorialnego kraju)

miejscowości	ulica	numer	kod pocztowy	poczta	województwo
--------------	-------	-------	--------------	--------	-------------

13. Obecny właściciel (użytkownik) przejętego mienia (właściwe zaznaczyć):

13.1 Skarb Państwa

13.2 Przedsiębiorstwo państowe _____ nazwa przedsiębiorstwa

13.3 Jednoosobowa spółka Skarbu Państwa _____ nazwa spółki

13.4 Inna państwową osobą prawną _____ nazwa państwowej osoby prawnej

13.5 Przedsiębiorstwo sprywatyzowane bądź prywatne _____ nazwa przedsiębiorstwa

13.6 Spółdzielnia _____ nazwa spółdzielni

13.7 Gmina lub związek międzygminny _____

13.8 Osoba fizyczna _____

13.9 Inny właściciel _____ nazwa właściciela

14. Mienie zostało przejęte przez Państwo w roku.....na podstawie następujących przepisów

14.7 dekretu z dnia 27 lipca 1949 r. o przejęciu na własność Państwa nie pozostających w faktycznym władaniu właścicielami nieruchomości ziemskich, położonych w niektórych powiatach województwa białostockiego, lubelskiego, rzeszowskiego i krakowskiego.

_____ data

_____ własnoręczny podpis

POUCZENIE

- Ankieta ma na celu zgromadzenie przez Ministerstwo Przekształceń Własnościowych danych na temat wielkości i struktury roszczeń reptywatyzacyjnych. Złożenie ankiety nie stanowi wniosku o zwrot mienia lub przyznanie odszkodowania.
- Dane zawarte w ankiecie przeznaczone są do wyłącznego użytku Ministerstwa Przekształceń Własnościowych. Dane te będą udostępniane lub publikowane jedynie w formie zbiorczej.
- Ankieta nie dotyczy osób, które utraciły mienie w związku z wojną rozpoczętą 1 września 1939 r. (w tym tzw. zabużan), ani osób, które utraciły mienie na podstawie dekretu z dnia 26.X.1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy.
- Dla każdego rodzaju przejętego mienia należy wypełnić odrębną ankietę.
- Wypełnioną ankietę należy przesyłać pod adresem:

Ministerstwo Przekształceń Własnościowych
Departament Reprywatyzacji
 ul. Krucza 36
 00-522 Warszawa

З ЖИТТЯ ОРГАНІЗАЦІЇ

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ В АМЕРИЦІ
ЩИРО ВІТАЄ
СОЮЗ РУСИНІВ-УКРАЇНЦІВ СЛОВАЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ,
АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНІСТІВ СЛОВАЧЧИНИ,
ДЕРЖАВНИЙ МУЗЕЙ
УКРАЇНСЬКО-РУСЬКОЇ КУЛЬТУРИ У СВІДНИКУ
ТА
СПІЛКУ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ СЛОВАЧЧИНИ
З НАГОДИ
СВЯТА КУЛЬТУРИ РУСИНІВ-УКРАЇНЦІВ СЛОВАЧЧИНИ,
ЩО ПРОХОДИТИМЕ 17-18 ЧЕРВНЯ 1994 Р. У СВІДНИКУ,
ТА БАЖАЄ УСПІХІВ У ПРОВЕДЕННІ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ
ДОСЛІДЖЕННЯ НАРОДНОЇ КУЛЬТУРИ РУСИНІВ-УКРАЇНЦІВ СЛОВАЧЧИНИ.

Крайова Екзекутива ООЛ в Америці.

ВІСТІ З ЦЕНТРАЛЬ

СВІТОВА ФЕДЕРАЦІЯ ЛЕМКІВ

- **26-го березня 1994 р.** в м. Сирақуз, стейту Н. Й. відбулося перше засідання неповної управи (тільки американського континенту) СФЛ. Засіданням проводив голова СФЛ — д-р Іван Гвозда. Крім звітів голів краївих управ, М. Дупляк (ООЛ в Америці) та І. Оленича (ОЛК) продискутовано ряд важливих справ, заплановано засідання президії СФЛ на європейському континенті та обговорено плян праці на майбутнє.
- **13—14-го травня** голова СФЛ д-р І. Гвозда брав участь в засіданні президії Секретаріату СКУ в Торонто, Канада.
- **10—11-го листопада** в Польщі відбудеться засідання президії СФЛ, господарем якого буде Об'єднання Лемків у Польщі.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ В АМЕРИЦІ

- Від **15—19 травня** ц. р. перебував в США Мирослав Сополига, директор Державного музею українсько-руської культури у Свиднику. 17-го травня відбулася зустріч голови КУ ООЛ М. Дупляк і голови ФДЛ В. Кікти із гостем зі Словаччини. Обговорено ряд справ, які відносяться до південної та північної Лемківщини, та зорганізованого життя лемків у діаспорі.
- **23-го червня** відбулося засідання КУ ООЛ, на якому продискутовано внутрішню та зовнішню працю, зайнято відповідне становище до деяких дописів у "Нашому Слові", та заплановано діяльність ООЛ на наступний квартал.

КРАЙОВА ЕКЗЕКУТИВА ООЛ В АМЕРИЦІ СКЛАДАЄ ЩИРУ ПОДЯКУ
8-МУ ВІДДІЛОВІ ООЛ В ЧІКАГО, ІПЛ.

ЗА ЙОГО ПОЖЕРТВУ В СУМІ 500.00 ДОЛ. НА ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ "ЛЕМКІВЩИНА".
МИ ГЛИБОКО ЦІНИМО ВАШУ ПОЗИТИВНУ НАСТАНОВУ ДО ПОТРЕБ ООЛ ТА БАЖАЄМО
ВАМ ВСЬОГО ДОБРА!

КНИЖКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Минулого року Фундація Дослідження Лемківщини в США переслава для Товариства "Лемківщина" у Львові такі цінні дари: "Лемківщина в огні" М. Островири, що було розподілене між відділами Т-ва "Лемківщина" у Львові, Тернополі, Івано-Франківську та Києві — частину передано в наукові і навчальні установи, а частково продано під час проведення свят культури; "Лемківщина, земля, історія, культура, люди" в двох частинах (Записки НТШ т. 206). Частину комплектів передано в бібліотеки України; журнали "Лемківщина", комплекти 1979-1992 рр. та мішані комплекти; *Аннали*, томи 2, 3, 4; "Архітектура українських Карпат"; Лемківські календарі за 1966 і 1972 роки; "За Сян"; "Лемківські вісті" за 1960-1970 роки та Зібрані твори Б.-І. Антонича.

Отримані книги призначено для комплектування

бібліотек України через фірму "Сейбер-Світло"; для комплектування відділу літератури з національного і духовного відродження Львівської обласної наукової бібліотеки (цей відділ знаний у Львові як бібліотека діяспорної літератури); для комплектування бібліотек при осередках товариства "Лемківщина" (обласних і районних); для передачі в наукові установи, які працюють над проблемами народознавства та для окремих осіб за ухвалою товариства "Лемківщина". Частина книг становить резерву товариства "Лемківщина". Вільної продажі книг не передбачається.

"...Отримані від Вас книги є для нас безцінним духовним скарбом і це найважливіше" — читаємо в листі від Т-ва "Лемківщина". — "Ми вважаємо недочільним розпорощення отриманих книг і стараємось, щоб вони служили якнайбільшій кількості людей [...]" .

ВІТАЄМО НОВИХ ЧЛЕНІВ!

УПРАВА І ЧЛЕНИ 23-ГО ВІДДІЛУ ООЛ В АУБУРН, Н. Й. ВІТАЮТЬ В СВОЇХ РЯДАХ ВОЛОДИМИРА ГОЛЯКА І БОГДАНА ДРОЧАКА ТА БАЖАЮТЬ ЇМ ВСЬОГО НАЙКРАЩОГО ТА УСПІХІВ У ГРОМАДСЬКІЙ ПРАЦІ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

23-ІЙ ВІДДІЛ ООЛ, АУБУРН, Н. Й.

Загальні річні збори 23-го Відділу ООЛ в Аубурн відбулися дні 6 березня 1994 р. в домівці Запорізької Січи. Збори відкрив голова Відділу Михайло Халупа; на предсідника зборів вибрано Івана Боцоня і секретара Дмитра Перона.

Протокол минулих річних зборів прочитав голова Михайло Халупа. Після відчитання протоколу і звітів уступаючої управи та дискусії Контрольна Комісія уділила абсолюторі уступаючій управі. Приступлено до вибору нової управи на 1994 рік. Іван Боцань дав внесок, щоби управа залишилася в такому складі як

дотепер, що і одноголосно схвалено: голова — Михайло Халупа, заступник голови — Іван Боцонь, секретарка — Ольга Халупа, скарбник — Дмитро Перон, організаційний — Дмитро Гольяк, культурно-освітній — Стефан Баб'як. Контрольна Комісія: голова — Іван Полівчак, члени — Володимир Голяк, Іван Лепак. Вільні члени управи: Василь Лепак, Теодор Окаль, Богдан Дрочак.

Голова Михайло Халупа подякував членам за довір'я і за співпрацю. Щирими оплесками прийняли нових членів. Маємо надію, що прилучиться більше молодих членів і праця нашого відділу в майбутньому покращається.

Ольга Халупа,
секретарка.

ВІДДІЛИ ООЛ ПАССЕЙК, ЕЛІЗАБЕТ, ІРВІНГТОН, ДЖЕРЗІ СІТИ, ЙОНКЕРС ТА НЬЮ-ЙОРК

запрошуєть всіх на

ТРАДИЦІЙНИЙ ФЕСТИН-ПІКНІК

який відбудеться

в неділю, 7-го серпня, 1994 р. о год. 12:00 дні в Українському Культурному Центрі в South Bound Brook, NJ.
Оркестра: "ВЕЧОРИ В КАРПАТАХ"

В програмі: мистецька частина, ЗАБАВА, лотерія та інші неподільванки.

Смачна кухня в заряді наших пань.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС...

СВ. П. ЯРОСЛАВ ПОЛЯНСЬКИЙ

Чуєш брате мій,
Товаришу мій.
Відлітають сірим шнурком
Журавлі в вирій...

15-го березня 1994 року перестало битися серце видатного диригента, композитора, збирача народних пісень та невтомного трудівника на громадській ниві — маєстра Ярослава Полянського.

На 64 році життя, у розквіті творчої праці, відійшов у кращий світ один із найкращих, найбільш відданих синів Лемківщини.

Своєю піснею Він зумів виховувати молоде покоління в дусі тісного духового зв'язку з материком — Україною. У своїх хорах — "Журавлях", Молодіжному камерному хорі, хорі "Тисячоліття" — Він гуртував молодих людей, у яких вщіплював любов до всього, що українське, а зокрема вщіплював у них любов до своєї вужчої Батьківщини — Лемківщини.

Йому, Ярославові Полянському завдячуємо успішні українські фестивалі пісні і танцю, які здобули велику популярність серед українців не тільки в Польщі, але і за кордоном.

Ярослав Полянський з Молодіжним камерним хором. 1986 р.

Маєстро Ярослав Полянський відійшов від нас, але пам'ять про Нього буде вічною в Його піснях, в Його творах; буде вічною в серці кожного із нас.

Родині Покійного висловлюємо наші ширі співчуття.

Вічна Йому Пам'ять!

Крайова Управа
Організації Оборони Лемківщини в Америці

ПАМ'ЯТИ
СЕМАНА ГАВРИЛЬЧАКА

У п'ятницю, 13 серпня 1993 р., по тяжкій та довгій недузі відійшов у вічність довголітній член 2-го Відділу Організації Оборони Лемківщини в Йонкерс, Н.Й. Семан Гаврильчак. Покійний народився в селі Гладишів, колишнього горлицького повіту, на Лемківщині.

Воєнна гуртовина загнала його на каторжні роботи до Німеччини, а після війни прибув до міста Йонкерс, де проживала його родина та сестри.

Минуло багато років тяжкої праці на будовах, але все він знаходив час відвідувати Лемківщину та пережив тяжко недолю нашого народу, примусово переселеного на Україну чи на західні землі Польщі.

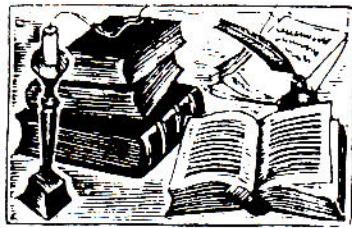
Зразу по приїзді до Йонкерсу він став членом парафії св. Михаїла та інших організацій, а Організації Оборони Лемківщини присвятив найбільше свого труду та був одним із відновителів відділів Організації Оборони Лемківщини в метрополії Нью-Йорку в 1957 році. За останніх 35 літ ніколи не поминув національних свят, чи інших імпрез влаштовуваних Організацією Оборони Лемківщини, которую він так широко любив.

Залишив він жінку і дітей у жалю й скорботі.

Не стало між нами широго українсько-лемківського патріота, та хоча чужа, але привітна американська земля прийме тебе, наш друже, і присниться тобі колись наші гори і люба Лемківщина.

Ю. К.

РЕЦЕНЗІЇ, АНОТАЦІЇ

ПЕРША ЗБІРКА 60-РІЧНОГО ПОЕТА

Василь Хомик, *Лемківська молитва. Поезії*. — Бібліотека Лемківщини, № 7. Видавництво "Край". Львів, 1933 р., 80 стор.

Лемківський поет Василь Хомик — не початківець в поезії. Свої вірші він друкував на сторінках періодичної преси України та Польщі від юніх років. А все ж таки свою першу поетичну збірку він видав пише після довершення шестидесятого року життя.

Книжка "Лемківська молитва" видана у Львові коштом автора, зовсім не нагадує вірші початкового поета. Це впovні зріла і довго вирощувана збірка, що охоплює кращі твори із ціложиттєвого доробку поета — 130 поезій, розподілених на шість циклів. Вступ до неї, "Туга за втраченою домівкою", написав народний депутат України Михайло Косів, а закінчується збірка біографічною довідкою про автора "Плугатар з Лемківщини".

Збірка "Лемківська молитва" наскрізь патріотична, при чому автор не замикається у вузькі рамки своєї рідної Лемківщини, а вважає лемків складовою частиною українського народу, тому любов до Лемківщини в нього ототожнюється з любов'ю до України. До своїх земляків він звертається із закликом:

Не шукаюмо щастя за порогом
І осібний шлях у давнині,
Бо хрещені ми єдиним Богом
І одна в нас мова та пісні.
У тривожно-радісні хвилини
Виступаймо на борню зі злом,
Піднімаймо прapor України
І вона прикриє нас крилом!

"Лемківська молитва" — це, по суті, поетична автобіографія автора, народженого 1933 р. в с. Місцева біля польсько-словацького кордону, якого в 1946 р. переселено з Лемківщини в Україну — спочатку в Донбас, потім в Галичину, де він знайшов свою нову батьківщину. Майже ціле життя він працював учителем української мови і літератури в одній із середніх шкіл міста Львова. Там він живе і по сей день, активно включаючись у суспільно-громадське життя, зокрема в товаристві "Лемківщина". Хомик більше відомий як фолклорист. В першій половині 60-их років він опублікував на сторінках варшавського "Нашого слова" велику кількість лемківських народних пісень, прислів'їв, приказок, переказів та інших фолклорних матеріалів, які варто було би видати окремою книжкою. З того часу датується і мое особисте знайомство з ним. В останні роки він часто влаштовав літературні вечори, на яких читав свої вірші.

Поезії В. Хомика писані "класичним стилем". З формального боку вони досконалі, створені за всіма прин-

ципами класичного віршування. На відміну він інших сучасних лемківських поетів В. Хомик не любується в модернізм засобах віршування, хоч і вони не зовсім чужі його поезії. З художнього боку вірші В. Хомика теж досягають високого рівня. Автор в них намагається бути самим собою, нікого не наслідувати, покласти на папір власні болі, надії і переживання. І це йому вдається. У віршах В. Хомика громадська лірика гармонійно переплітається з інтимними переживаннями ліричного героя. Червоною ниткою через них тягнеться любов автора до рідної землі, до якої він ставиться з романтичним захопленням, як до чогось, що в нього було насильно вкраєно.

Цілий перший розділ збірки "Мій зелений дивокрай" присвячений тузі за втраченою Лемківчиною, до якої автор (ліричний герой) повертається щохвилини:

В чуганях сивих сплять Бескиди
А місяць — птахом на стерні...
І досі бачиться мені:
Село, туман, при ватрі — дідо.

У своїх віршах він повертається до рідних гір, на пасовиська, у сільську корчму, згадує храмове свято — "кермеш", славних своїх земляків — Б.І. Антонича, маляра Никифора із Криниці тощо.

В чотирьох віночках вірші другого розділу В. Хомик подав яскравий опис чотирьох пір року на Лемківщині: весни, літа, осени і зими. Це — чудові зразки пейзажної лірики. Мабуть недоглядом дійшло до повторення одного і того вірша ("Морозний день") у двох місцях даного циклу (с.с. 29 та 31).

В розділі "Залишенні гнізда" автор у своїх спогадах повертається до перших післявоєнних років, коли "Фронт одгримів", а лемківські села впали жертвами нечуваних знушань, які закінчилися виселенням корінного населення із його споконвічних гнізд:

Немов худобу пхали нас в вагони:
Собаки, вівці, кури між малят,
Червона фана, сльоза і прокльони,
І дим розпуки з обгорілих хат[...]
А десь в Бескидах мати Лемківщина
Ламала руки скрутно край воріт...
І досі страшно...
Отака картина
Вп'ялась у пам'ять з тих дитячих літ.

А що запам'яталось 15-літньому юнакові з нового

місця поселення в Донбасі? Ось один з його віршів цього циклу:

У мене вмерла з голоду сестричка,
Закрила очі, ніби-то заснула,
Свіча тремтіла. Тінь лягла на личко
Й на образок, що бабця в руки пхнула.
Лежала тихо, ніби ангелятко,
Душа вже небом десь її блукала.
Ридала мати, мов з хреста був батько...
А там десь ода Сталіну пунала.

Спасаючи життя, лемки втікали з Донбасу — ближче до своїх Карпатських гір:

Голод. Холод. Без припасу
Ми втікаємо з Донбасу
На вугіллі у Карпати,
Лиш би душі врятувати.
На вокзалі коло тата
Пищимо мов цуценята,
Матері по жебрах ходять...
Дні голодні сяк-так сходять...

Четвертий розділ збірки В. Хомика вийшов під називою "За Україну". В його основі імпресіоністичні вірші, які не можна читати без хвилювання, тим більше, що кожен з них списаний з натури. Здебільшого це вірші баладного характеру: про матір, якій на очах вбили сина, згвалтовану дівчину, за яку нікому заступитися, бо "брат — у солдатах, батько — в Сибіру", про мертвих повстанців, тіла яких скинено в болото під парканом, про занедбану повстанську могилу, про героїчну смерть цілого загону бійців-повстанців, тощо.

Розділ "Із пісенного поля" — це патріотичні вірші, тексти, що так і просяться, щоб до них написати музику. Тут є і мотиви колядок і віншівки, і релігійні гімни, і колискові пісні, весільні, купальські. І в них основний

мотив — любов до батьківщини. Автор в них наочно документував свою обізнаність з фольклором лемків.

Останній розділ "Підімається зранений цвіт" — це своєрідне кредо поета, який твердо стоїть на національних позиціях. Він серцем і душою любить Лемківщину, але це не перешкоджає йому бути національно свідомим українцем:

Не треба нас далі дурити,
Що ми є окремий народ,
Ми — краю Карпатського діти,
Вкраїни вишневої цвіт, —

заявляє він в одному з останніх віршів. Своєму синові він дає отакий заповіт:

Не забудь, мій любий сину,
Наш куточок — Лемківщину:
Там коріння твого роду
Й сила рідного народу.

Збірка В. Хомика "Лемківська молитва" є вагомим внеском, не лише в регіональну лемківську, але й загальноукраїнську літературу. Її вірші писані українською літературною мовою, однак з кожного з них випромінює дух знедоленої Лемківщини — одного з найтрагічніших регіонів Європи.

Книжка є ціложиттєвим доробком поета. Шкода, що жоден вірш у ній не датований. Із анотації книжки, опублікованій на звороті титульної сторінки, довідуємося, що збірка містить вірші В. Хомика, "написані у молоді роки". Це не зовсім так. Переважна більшість віршів написана з позиції сьогодення — в умовах незалежної України. В молоді роки він міг так думати, однак покласти на папір в отакій формі свої думки не міг.

Віримо, що "Лемківська молитва" В. Хомика знайде вдячних читачів не лише на Україні, але й скрізь, де живуть лемки.

Микола Мушинка.

НАДІСЛАНІ КНИЖКИ

"ЛЕМКІВСЬКИЙ НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР — 1994"

(Бібліотека Лемківщини ч. 10). Це перший в Україні "Лемківський народний календар", виданий старанням ФДЛ (Україна) та Комітету церкви святих Володимира і Ольги.

У книжці вміщено календар церковних свят на рік, історичний календар, довідки до ювілейних дат, статтю про діяльність ФДЛ у Львові (будівництво церкви і експозиції музею, видавнича ділянка і ін.). Літературну частину представляють: оповідання В. Хиляка "Риби", вірші Б. І. Антонича, І. Русенка, І. Желема, В. Хомика, В. Барни, І. Головчака, В. Вархоли, Я. Зволінського. Завершує книжку розділ "Посьмійме ся". Упорядник — Іван Красовський.

Книжки можна придбати в Музеї народної архітектури та побуту (Шевченківський гай).

Правління ФДЛ у Львові.

"ЛЕМКІВЩИНА", Ч. 2, ЛІТО, 1994

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

До Редакції журналу "Лемківщина":

Вельмишановні!

Хочу звернути увагу на помилки, які з'явилися в дописах Є. Федоронька під заголовком "Чертеж — село на Лемківщині", а саме:

1). В числі за літо 1993 року, число 2, рік XV, стор. 7, в лівій колонці, рядок 4 і 5 автор подає: "Церкву відмалювали російські емігранти Запорозький і Нейлов". Я знати обох названих панів, бо тхня група розмальовала церкву Успення Пресвятої Богородиці в селі Щавне, сяніцького повіту в 1925 р. Ні Запорозький, ні Нейло росіянами не були, ні на протязі тхнього побуту в селі Щавнім росіянами себе не рекомендували. Працю над розмальуванням церкви одержали на поручення владики Йосафата Коциловського, тодішнього владики перемиської єпархії. Зачучаю, що Павло Запорозький осів після Другої світової війни в Дітройті, Міш. Член цієї групи малярів, Микола Прасіцький жив довгі роки у Філадельфії, Па., й я стрічав його часто, бо належали ми до тієї самої парафії української католицької церкви. Яку ціль має п. Федоронько в цьому, що робить з українців росіян, я не беруся відгадувати. Було б кривою, коли нашадки Запорозького і Нейла прочитали б такі "еляборати", в яких тхінім батькам наноситься брак патріотизму.

2). В числі 1, рік XVI, весна 1994, на стор. 3, в правій колонці, рядок 4, Є. Федоронько заподає "п. Радванського мобілізували..." Я бажав би подати, що Радванський не був українцем, а поляком. Тут немає потреби цього промовчувати, бо у мене склалося враження, що автор цієї справи не поставив ясно. В сяніцькій гімназії ходив три чи чотири кляси вище Радванський, але ніхто з товаришів, ні він сам за іншого, як поляка, себе не мав.

Думаю, що коли хтось пише спомини з давніх літ, то корисно було б перевірити події, щоб своїми заключеннями не спричинити комусь шкоди, бо написане залишається на завжди, і може бути вживте в наукових працях. Правда є тут конечна, а інші спонуки треба відкинути.

Стефан Гробельський
Джексон Гайтс, Н. Й.

ВП. Редактори журналу "Лемківщина"!

Вибачаюсь що я задовжився перед Вами за журнал "Лемківщина". Я цінлю журнал, тим більше Вас Шановні видавці журналу.

Ви без переривно поміщуєте [дописи] за ту вітку землі Лемківщину, найдалі на захід висунений клаптик, котрий був ще в складі Київської Держави.

Лемки сотки літ жили найбільш в гнітах окупантів і за жодні умовини не переходили в їх сторону, тримались гордо, дивлячись очима на схід, а в серцях тужили поколіннями, коли ж уже прийде час і ми лемки будемо жити у колі Вільної Української Київської Держави.

Я сам родився в селі Вислік Великий. Тепер села нема, навіть на мапі, зметене воно з лица землі, а гуралі випасують вівці!

Лишаюсь з поважанням до Вас

Петро Лостовський

Вінніпег

В-Шановна Редакція!

[...] При нагоді моїх кілька слів до допису — звіту про діяльність ОЛ Канади в Торонто в ч. I/94.

Між іншим згадує п. Оленич першого посла до Канадського Парляменту і подав прізвище Лучканіч.

Думаю, що це помилка, [...], бо І-им послом українцем був Михайло Лучкович, учитель по фаху в Альберті — Канада. Народився він в лемківській родині в Америці у Шамокін, Пенсильванія [...].

Остаюсь зі щирим привітом і бажаю усім успіхів в праці

Юлія Саноцька

Чи Ви вже набули книжку **Мирослава Трухана**

**"УКРАЇНЦІ В ПОЛЬЩІ
ПІСЛЯ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ,
1944-1984 Р."?**

Якщо ні, зробіть це сьогодні. Книжка в твердій полотняній оправі, понад 400 сторінок.
Ціна 20.00 ам. дол. (+ 2.50 пересилка). Замовляти в КУ ООП.

ODLWU, Inc.
P.O.Box 7, Clifton, NJ 07011

КОЛЯДА 1993-94 — СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ

1-Й ВІДДІЛ ООЛ, НЬЮ-ЙОРК, Н.Й.

По 100.00 дол.: — ресторан "Київ", подорожнє бюро "Ковбаснюк-Шумейко", Українська Федеральна Кредитова кооператива "Самопоміч"

70.00 дол. — А. і Ст. Малиняк

по 50.00 дол.: — Українська Православна Кредитова Кооператива, Український Народний Дім, Р. Дякун, М. Корабель

40.00 дол. — А. і З. Войтович

по 30.00 дол.: — подорожнє бюро "Varsovia", Е. Сеница, М. і Т. Малиняк, Т. Правелчак, д-р П. і Л. Гой, "Арка" Ко., О. і М. Дякун

по 25.00 дол.: — Е. і П. Гарайда, І. Граничний, Б. Биць, Р. Кіфяк, М. Грицков'ян, Український ресторан

по 20.00 дол.: — м'ясарня Я. Куровицького, м'ясарня Ю. Бачинського, Я. Копчак, А. і Д. Мадаращ, м'ясарня І. Габера, З. Іваницький, В. Ціолка, П. Шпинда, Е. Балабан, Т. Тиханський, М. Волошин, Д. Сеница, А. Павелчак, "Белла" маркет, С. і П. Прятка, А. і І. Кадилляк, Е. і М. Горон, А. і Т. Гнатишн

15.00 дол. — Н. Кендус

по 10.00 дол.: — А. Тиханський, П. Купер, Т. і Е. Шевчук, В. Великанич, В. Скомський, М. Джус, М. Шлонтак, Е. і С. Барна, Ю. і А. Вархола, д-р Я. Падох

по 5.00 дол.: — М. Яців, А. Куснірчук.

Збирщики:

Е. і П. Гарайда, Б. Биць, М. Волошин

3-Й ВІДДІЛ ООЛ, ПАССЕЙК, Н.ДЖ.

80.00 дол. — Ст. Малиняк

по 50.00 дол. — Ст. і М. Дупляк, Ст. Пелтишин, д-р Е. Грабарчук, Б. Чайківський, П. Русинко, Ст. і А. Косцюлек

по 40.00 дол. — П. Гресь, А. Баран

35.00 дол. — Т. і М. Олещук

по 30.00 дол. — М. і М. Кош, П. Млинарик, В. Дідух, І. С. Долошицький, В. і А. Гаргай, І. Хомко, Т. Косцюлек, І. Скала, О. і І. Ленчук, крамниця "Січ", І. Паниця

по 25.00 дол. — М. Чабан, Ст. Журавський, Б. Журавський, І. Буртик, В. Шиш, Р. Дідух, І. Блиха, В. Кузик, Я. Петрик

по 20.00 дол. — І. Гресь, Ф. Лещинський, В. Чернянський, І. Кузап, І. Хомко, Ю. Гаргай, В. Котис, Й. і Г. Рось, Є. Андрах, Р. Андрах, Г. Цеплюх, М. Цеплюх, Т. Ульчак, І. Косцюлек, І. Андрах, Ст. Перун, М. Карлицький, Д. Мацько, В. Гавроняк, Ст. Гавроняк, В. Головко, В. Бетлей, Ст. Михалко, В. Янців, М. Домарадз, Т. Млинарик, І. Карлицький, Я. Прегнер, М. Куземчак, В. Ткач, Д. Демчар, П. Баран, М. Яворський, М. Тижір, Б. Красина, В. Зельонка, І. і А. Зельонка, З. Знак, В. Смоляк, Ст. Крицький, В. Грицков'ян, Я. Завойський (мол.), Я. Завойський, Ст. Татаренко, В. Марущак, С. Коваль, Є. Дзюбинська

по 10.00 дол. — М. Драйчук, Т. Москаль, Т. Корбак, І. Чуйко, О. Ленів, М. Ватасин, А. М. Сеч, О. Чучак.

4-Й ВІДДІЛ ООЛ, ЕЛЗАБЕТ, Н.ДЖ.

50.00 дол. — М. Гінда

25.00 дол. — І. Васічко

по 20.00 дол. — В. Матлага, А. Моряк, Ю. Полянська, Й. Копій, В. Завійський, В. Мигалик

15 дол. — Укр. Ам. Гор. Клуб

по 10.00 дол. — О. Кузшин, М. Касків, Я. Турко, С. Варянко, І. Рачинський, М. Янів, М. Васічко, І. Кушнір, В. Дитиняк, М. Гидзік, М. Гиряк, Г. Погода, М. Урда, М. Кухта, В. Кухта, Г. Бобер, М. Вуйцо, А. Есток, І. Урда, Мих. Кухта, А. Янатишак.

5-Й ВІДДІЛ ООЛ, ІРВІНГТОН-НЮАРК, Н.ДЖ.

По 100.00 дол. — Кредитівка "Самопоміч" (Ньюарк), д-р Л. Кузьмак, Л. Пех

по 50.00 дол. — А. Гбур, В. Васічко, В. Роговський

по 40.00 дол. — І. Котина, С. Бігуняк, К. Нищіт

35.00 дол. — В. Кріль

по 30.00 дол. — Ю. Гривна, А. Шопа, Стефан Сорока, О. Цяпка, М. Заверуха, С. Палук, Є. Ратич, І. Сорока

по 25.00 дол. — В. Кікта, Г. Полянський, А. Подбережняк, Я. Ткач, І. Ляшок, Ю. Стеранка

по 20.00 дол. — Д. Бобиляк, П. Батко, Н. Псуй, Є. Петрук, М. Борис, П. Шпирка, Н. Краєвський, Є. Гладка, І. Довган, М. Винарчук, Д. Фуцила, В. Васьків, Ю. Пенок, П. Фризюк, М. Цьок, Р. Бойко, Д. Подбережняк, Ю. Чорний, А. Феденишин, Є. Гурянський, Й. Дідик, Є. Голебський, О. Бойко, В. Боярський, Т. Пиж, А. Кравець, Р. Смолінець, М.Е. Мандзій, О. Юрчук, В. Ковбилианський, О. Томанський, П. Буняк, М. Українська, Є. Тилявський, І. Кашневич

по 15.00 дол. — І. Іванчук, М. Городинський, С. Бренич, І. Вацнєвський

по 10.00 дол. — І. Пушчак, О. Брик, Н. Гудзий, В. Гладкий, Т. Синета, Р. Пиндус, Т. Кушнір, О. Луків, В. Цинайко, Попович, О. Кутій, І. Главіщак, І. Вашляк, А. Мокрица, Т. Марущак, І. Копей, М. Красножонний, І. Ющак, А. Кейбіда.

7-Й ВІДДІЛ ООЛ, ДЖЕРЗІ СІТІ, Н.ДЖ.

50.00 дол. — Самопоміч F. C.U.

30.00 дол. — В. Сохан

25.00 дол. — Д. Воех

по 20.00 дол. — С. Гира, А. Калинович, К. Сметанюк, А. Олекса, Д. Гбур, Т. Бобер, Ю. Колодій, Ф. Тхір, Р. Подобінський, Ст. Білій, д-р І. Бачинський, І. Льолько, П. Лукачин, С. Мельник, С. Полішук, П. Палка, В. Бойко, С. Гуралевич, П. Костик, М. Пилипчак, Ф. Вовк, В. Жуковець, о. Р. Мірчук, І. Гресь

по 15.00 дол. — І. Шевчук, Т. Мусило, Т. Фоен, В. Добропольський, В. Блажейовський, Т. Кахнич,

по 10.00 дол. — С. Максимчук, Мокр'як, М. Клоків, Т. Білій, Т. Гончарик, Н. Салабай, Н. Ковбасюк, В. Гева, С. Мацак, Г. Костів, М. Майор, А. Тилявський, П. Теличка,

А. Кедринський, Т. Доманські, Т. Білоус, Й. Жубрицькі, П. Гач, А. Фусяк, А. Галущак, П. Каніщак, П. Васко, С. Чуйко, І. і Г. Вілій

6.00 дол. — А. Віра

по 5.00 дол. — А. Струк, Г. Клім, А. Тизів, Сибі, І. Малиновські, Я. Валяк

8-ИЙ ВІДДІЛ ООП, ЧІКАГО, ИЛЛ.

По 50.00 дол. — Я. Кравчишин, І. Лебедович, Т. Кікцьо, Ст. Бискош, О. і М. Поливка, "Карпати" Parcel Service

по 30.00 дол. — Б. Бухвак, Й. Шимончик

по 25.00 дол. — Г. Хомко, І. Кліш, М. і М. Ділендорф, І. і М. Гринів

22.00 дол. — Ст. Мельник

по 20.00 дол. — О. Тхорик, Р. Савка, А. Гулич, І. Тхорик, І. і Т. Жеребний, М. В. (нечітко), С. Шкірпан, Б. і І. Грохоля, М. Тхорик-Боївка, М. Чурма, Мороз, В. Ткачук, Р. Тхорик, І. і О. Гарбера, А. Гаргай, Моринець, П. Бухвак

по 10.00 дол. — М. Базко, Б. Кісіль, Л. Євусяк

11-ИЙ ВІДДІЛ ООП, ВОТЕРВЛІТ, Н. Й.

50.00 дол. — Н. і М. Касянчук

по 20.00 дол. — Д. Кулик, І. Філь, М. Філь, Р. Маселко, І. Романишин, І. Карабін, П. Шевчук, К. Галецький, С. Єдинак, В. Літинський, Д. Кащак, І. Гусак, В. Роман, В. Коцур, П. Гарасимяк, Р. Гарасимяк, М. Грещак, О. Хомич

по 10.00 дол. — М. Матейчук, І. Демчар, Я. Кушнір, Д. Ванцко, С. Ксенич, В. Терлецький, А. Урбан, М. Скалій, М. Галько, В. Мокей, С. Мадзелян, А. Васенко, Г. Ільницький, І. Зендран, Д. Хорват, Д. Юсип, М. Бобеляк, С. Коновалчук, В. Клім, В. Боднар, Є. Сидор, Є. Наболотний, Т. Гаврилюк, І. Жеребинський, В. Єдинак, М. Павлот, В. Скотницький, І. Ротко, М. Янішак, І. Кривінський, Б. Буранич, І. Мандро, С. Габура, М. Павлів, І. Куфель

15.00 дол. — П. Ксенич

по 5.00 дол. — М. Сенета, П. Клім, М. Сушко, А. Жовнір, В. Левицький, А. Янішак, А. Янішак, М. Савків, І. Грицковян, А. Мисак, Є. Масляк, С. Галібей, З. Білас, В. Стадник, С. Бачинська, В. Грицковян, Ю. Сорока, М. Нагумняк, В. Слободян, Н. Стемський, А. Дзюба

17-ИЙ ВІДДІЛ ООП, РОЧЕСТЕР, Н. Й.

по 25.00 дол. — Р. Куціль, Українська Кредитова Спілка

по 20.00 дол. — І. Шурин, В. Шурин, У. і М. Баб'юк, Л. і Л. Шмігель, О. Яріш, Л. Захарків, Т. Кахнікевич, Н.Н. (нечітко), Ст. Буган

по 15.00 дол. — Ст. Адамчук, Й. Тимоць, д-р І. Солковська, Я. Котлярчук

по 10.00 дол. — І. і К. Лялюк, Н. і О. Червінські, М. Фалат, В. Юськів, П. Дзюба, В. Біляк, Андрій Х., В. Гладин, В. Корнило, О. Шурин, М. Зубіль, В. Базюк, Д. Бездух, Ст. Король, В. Зеоравський, М. Фалат, М. Білей, Н. Мазурчак, О. Лобас, І. Тороус, М. Корнило, Т. Бодик

по 5.00 дол. — Б. Богдан, М. Мигович, І. Лазар, В. Бездух, М. Шурин, Б. Сипняк, М. Лесів, Д. Пристай, М. Федо-

рук, Й. Павук, С. Синняк, В. Гринчишин, Б. Хом'як, М. Литвинець, Д. Мельник, Т. Климович, В. Івасів, З. Омецінський, В. Чернєвич, Н.Н., М. Єйна, Д. Глушко, Я. Білоус

3.00 дол. — М. Кукурудза.

Збирщики: Іван Шурин і Стефан Адамчук

22-ИЙ ВІДДІЛ ООП, СИРАКЮЗИ, Н. Й.

По 25.00 дол. — В. Майкович, Л. Майкович-Рубзамен, д-р І. Гвозда

по 20.00 дол. — В. Дмитришин, В. Майкович

по 10.00 дол. — М. Дупляк, П. Майкович, І. Пиндус, М. Якім, І. Мазурік, В. Адамовський

по 5.00 дол. — А. Перун, М. Кривий, Г. Базар, о. діякон д-р М. Ткач

Збирщик: Василь Майкович

23-ИЙ ВІДДІЛ ООП, АУБУРН, Н. Й.

20.00 дол. — М. і О. Халупа

по 10.00 дол. — В. Липак, М. Кіналь, Д. Голяк, В. Березівський, І. Боцонь

по 5.00 дол. — М. Пінчак, Т. Бощень, Д. Перун, В. Голяк, Ст. Лепак, М. Глива.

ДЕЛЕГАТУРА ООП, ПАРМА, ОГАЙО

25.00 дол. — П. і Р. Пенґрин

22.00 дол. — Т. Задоровський

по 20.00 дол. — В. Логосняк, М. Клос, Д. Каплан, П. Дмитрик, І. Майкович, Д. Проць

по 10.00 дол. — Я. Краснянський, М. Данило, І. Іванницький, Я. Кривяк, А. Панас, В. Ільчишин, Д. Мігеліч, В. Місів, І. Ющак, В. Савінда, С. Кріслатий, С. Макарик, Й. Теркала, А. Мадараши, М. Гейниш, М. Мігеліч, М. Моцьо, П. Крамарчук, В. Місів, О. Блашків, М. Почтар, К. Мельник, І. Швець, В. Шудан, А. Вільшанецький, М. Футей-Юрків, Е. Оліяр, С. Вільшанецький

по 5.00 дол. — П. Садівничий, С. Хома, В. Ліщук, М. Дудич, Ст. Луців, Б. Тарнавський, Т. Бурий, Я. Ляшук.

Збирщики: Петро Дмитрик, Петро Пенґрин

ЛИСТА ДОПОМОГИ ДЛЯ 5-ГО ВІДДІЛУ

НАДІСЛАНА ПОЧТОЮ 1993

60.00 дол. — М. Литвин

по 50.00 дол. — І. Серефан, Є. Грицай

по 40.00 дол. — Д-р Шегедин, М. Родомський

30.00 дол. — Д-р Стефанівський

по 25.00 дол. — А. Гудзій, О. Смаль, В. Юрков, Б. Баранецький, Н. Хойнацький, Н. Барвінський

10 дол. — П. Белігай

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ ЖУРНАЛ "ЛЕМКІВЩИНА" СВОЇМ РІДНИМ В УКРАЇНІ Й ПОЛЬЩІ!

Дорогі Читачі!

Адміністрація "Лемківщини" кожночасно висилає даром біля 200 чисел журналу на відомі нам адреси в Україні й Польщі. У зв'язку з високими поштовими коштами, ми будемо змушені припинити дарову висилку. Тому просимо Вас, передплачуйте "Лемківщину" своїм рідним чи знайомим.

Річна передплата летунською поштою виносить 16.00 ам. дол. річно.

Адміністрація "Лемківщини"

КОЛЯДА: Закінчення

2-ІЙ ВІДДІЛ ООП, ЙОНКЕРС, Н.Й.

100.00 дол.: Федеральна Кредитова Кооператива, СУМА, П. Вариха;

по 30.00 дол.: М. Невмержицький, А. Кащак, Р. Васічко, В. Кравець, Ірена і Я. М., Ст. Бибель, М. Барна, В. Млинарик, О. Боднар, Б. Ковалік, Ст. Капітула;

по 25.00 дол.: Я. Сисак, О. Дібрuin, В. Щур, М. Яцевич, Я. Кіцюк, Р. Глушко, Ст. Пелецук, А. Ковал'чик, П. Гованський;

по 20.00 дол.: В. Кульчицький, І. Бибель, В. Козіцький, д-р П. Козіцький, д-р Р. Козіцький, д-р О. Козіцький, Ю. Ковал'чик, К. Баб'як, П. Шкафаровський, Ст. Шкафаровський, М. Качар, Ю. Борткевич, П. Капітула, Б. Вітюк, І. Кофля, І. Пупчик, Ст. Курило, С. Вариха, М. Філяк, І. Одомірок,

Х. Ковал'чик, В. Прусак, Ст. Палилик, Петро К., С. Ревак, А. і Д. Горбачевські, В. Микула, В. Васічко, О. Щур, М. і Я. Пер...(нечітко), Ст. Шульган, І. Ковал'чик, Т. Щур, Л. Кулінич, Л. Щур, С. і Г. Скарпеллі, О. Гац, К. Фриц, М. Зварич, Кіцина, С. Серединська, Я. Сахар, М. Лебедь, Д. Глушко, А. Стаків, О. і П. Дуда, І. Круліковський, З. Кріслатий, П. Бибель, П. Одомірок, М. Ропіцький, Дж. Баюс, Ст. Фріз;

по 15.00 дол.: М. Дембіцький, М. Сікора;

по 10.00 дол.: Ст. Шкафаровський, М. Кащак, І. Гончак, М. Хом'як, М. Одомірок, Ст. Вариха, П. Шкафаровський, Я. Горбачевський, І. Глива, Р. Лозиняк, О. Сигіда, В. Бак, М. Ферена, І. Кузевич, Ст. Бакай, А. Гривна, М. Вайда, І. Вайда;

5.00 дол.: С. Гривна.

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову. Прислані матеріали редакція не повертає.

Статті підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Редакція не буде поміщувати невірчливих, образливих для кого-небудь висловів.

Передрук матеріалів з "Лемківщини" дозволяється при умові подання повної назви журналу.

Адреса: "LEMKIVSHCHYNA" Magazine, P.O. Box 7, Clifton, NJ 07011-0007, USA

"LEMKIVSHCHYNA" Magazine is published quarterly by Organization for Defense of Lemko Western Ukraine, Inc., P.O. Box 7, Clifton, NJ 07011-0007, USA.

Subscription Rate: in the United States of America \$ 10.00 per year (Bulk mail), in countries other than U.S., annual subscription is \$ 16.00 in U.S. currency; single copy: US \$2.50.

Квартальник "ЛЕМКІВЩИНА" видає Організація Оборони Лемківщини в Америці.

Адреса: P.O. Box 7, Clifton, NJ 07011-0007, USA.

Річна передплата: в США 10.00 ам. дол. звичайною поштою; в країнах поза межами США 16.00 ам. дол. річно; ціна поодинокого числа 2.50 ам. дол.

Return to "LEMKIVSHCHYNA"
P.O. Box 7
Clifton, NJ 07011-0007

BULK RATE
U.S. POSTAGE
PAID
CLIFTON, NJ
PERMIT No. 937

НАШІ ВИДАННЯ

- ДЕРЕВ'ЯНА АРХІТЕКТУРА УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ 40.00 ам.дол.
(альбомний формат, тверда оправа)
- АННАЛИ, Ч. 2. Матеріали про Лемківщину 10.00 ам.дол.
- АННАЛИ, Ч. 4. Матеріали про Лемківщину 15.00 ам.дол.
(твєрда, полотняна оправа, 256 стор.)
- АННАЛИ, Ч. 5. матеріали-документи про Лемківщину 20.00 ам.дол.
(твєрда, полотняна оправа, 256 стор.)
- Богдан І. Антонич. ЗІБРАНІ ТВОРИ 15.00 ам.дол.
(м'яка оправа, 400 стор.)
- УКРАЇНСЬКІ ПІСНІ З ЛЕМКІВЩИНИ (співаник) 5.00 ам.дол.
(твєрда оправа, 400 стор.)
- Марія Остромира. ЛЕМКІВЩИНА В ОГНІ. Повість. 10.00 ам.дол.
(твєрда, кольорова оправа, 264 стор.)
- Т. і М. Лопаткевич. МАЛА САКРАЛЬНА АРХІТЕКТУРА ЛЕМКІВЩИНИ 25.00 ам.дол.
(твєрда, полотняна оправа, 490 стор.)
- "БУДЬ ЗДРАВА ЗЕМЛИЦЕ" 5.00 ам.дол.
(українські народні пісні про еміграцію)

Замовляти на адресу:

The Lemko Research Foundation, Inc.
26 Elm Street
Clifton, New Jersey 07013